

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य अध्ययन - IV

एकूण प्रश्न : 150

एकूण गुण : 150

वेळ : 2 (दोन) तास

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 150 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

परीक्षा-क्रमांक										
	↑ केंद्राची संकेताक्षरे								↑ शेवटचा अंक	

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉलपेनने लिहावा.

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

(ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांचा गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरे उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक तीन चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

C01

2

A

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

StudentBounty.com

A

3

1. भारत सरकारने 1991 मध्ये नवीन औद्योगिक धोरण कोणत्या हेतूने स्विकारले ?

- अ. तोटयात आलेल्या उद्योगांचे खाजगीक्षेत्राकडे हस्तांतरण.
 ब. प्रत्यक्ष विदेशी गुंतवणुकीस चालना देणे.
 क. सार्वजनिक क्षेत्राची गुणवत्ता वाढविणे.
 ड. परवाना पद्धतीवर नियंत्रण ठेवणे.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

What are the objectives with which the new industrial policy was adopted by the Government of India in 1991 ?

- a. Transfer the loss making units to the private sector.
 b. Facilitate direct foreign investment.
 c. Improve the quality of public sector.
 d. Control on the licence system.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only (3) a, b and c (4) a, b and d

2. जागतिकीकरणाच्या काळात भारताची रोजगाराची स्थिती कशामुळे वाईट झाली आहे ?

- अ. रोजगार वृद्धीदरात घट होत आहे.
 ब. कृषी क्षेत्रातील नकारात्मक रोजगार वृद्धीदर.
 क. सार्वजनिक क्षेत्रातील नकारात्मक रोजगार वृद्धीदर.
 ड. सहकार क्षेत्रातील रोजगार वृद्धीदर कमी होणे.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

Why has the employment situation in India worsened in the era of globalisation ?

- a. Declining growth rate of employment.
 b. Negative growth rate of employment in agriculture.
 c. Negative growth rate of employment in the public sector.
 d. Decreased growth rate of employment in co-operative sector.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only (3) a, b and c (4) a, b and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

3. 1998 चा विदेशी विनिमय व्यवस्थापन कायदा या हेतूने करण्यात आला
- अ. फेरा (FERA) कायद्यात बदल करणे.
- ब. परकीय विनिमय व्यवस्थापन आणि विनिमय सुरक्षितता यावर भर देणे.
- क. भारतीय अर्थव्यवस्थेचे आधुनिकीकरण करणे.
- ड. भारतातील परकीय विनिमय बाजाराची देखभाल करणे.
- वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

The Foreign Exchange Management Act of 1998 was introduced with a view to

- a. change the FERA Act.
- b. Focus on management of foreign exchange and foreign securities.
- c. Modernise the Indian economy.
- d. Maintain the foreign exchange market in India.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) a only (2) a and b only (3) a, b and c (4) a, b and d

4. पत प्रमाणित करणाऱ्या संस्थांनुसार गुंतवणुकीचा सर्वाधिक दर्जा कोणता आहे ?

(1) AAAA (2) AAA (3) AA (4) A

What is the highest investment grade according to the Credit Rating Institutions ?

(1) AAAA (2) AAA (3) AA (4) A

5. भारताच्या विकासा संदर्भात डॉ. कलाम यांनी स्विकारलेल्या प्रतिमानात खालील घटकांचा समावेश होता.

- (1) भौतिक, इलेक्ट्रॉनिक, ज्ञान व आर्थिक जोडणी
- (2) खाजगी क्षेत्रावर नियंत्रण
- (3) दारिद्र्याचे निवारण
- (4) शेती क्षेत्राचा विकास

The model adopted by Dr. Kalam for development of India involved

- (1) Physical, electronic, knowledge and economic connectivities
- (2) Control on private sector
- (3) Elimination of poverty
- (4) Development of agricultural sector

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

5

6. सार्वजनिक क्षेत्रातील तीन महत्वाच्या वित्तीय संस्था मागासलेल्या भागात सुरु झालेल्या प्रकल्पांना सवलती दराने वित्तपुरवठा करतात

- (1) आर.बी.आय., एस.बी.आय., एल.आय.सी.
- (2) आय.डी.बी.आय., आय.सी.आय.सी.आय. आय.एफ.सी.आय.
- (3) नाबार्ड, आर.आर.बी., आय.डी.बी.आय.
- (4) आय.एफ.सी.आय., आर.बी.आय., आय.सी.आय.सी.आय.

Three major public sector financial institutions provide concessional finance for the projects located in backward areas

- (1) RBI, SBI, LIC
- (2) IDBI, ICICI, IFCI
- (3) NABARD, RRB, IDBI
- (4) IFCI, RBI, ICICI

7. भारत सरकारने ग्रामीण विद्युतीकरणाचे धोरण 2006 मध्ये या उद्देशाने जाहीर केले

- अ. सर्व कुटुंबधारकांना विजेचा पुरवठा करणे.
- ब. दर्जेदार आणि विश्वसनीय वीजपुरवठा किफायतशीर दराने उपलब्ध करणे.
- क. वीजपुरवठ्यावर नियंत्रण ठेवणे .
- ड. विजेचा किमान वापर करणे.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) अ फक्त
- (2) अ आणि ब फक्त
- (3) अ, ब आणि क
- (4) अ, ब आणि ड

The Government of India notified its Rural Electrification Policy in 2006 with the objectives of

- a. providing electricity to all households.
- b. provide quality and reliable power supply at reasonable rates.
- c. control on power supply.
- d. minimum consumption of electricity.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only
- (2) a and b only
- (3) a, b and c
- (4) a, b and d

8. 'बांधा चालवा आणि हस्तांतरित करा' (BOT) शी संबंधित कायदा कोणता ?

- (1) राज्य महामार्ग कायदा 1994
- (2) BOT कायदा 1993
- (3) राष्ट्रीय महामार्ग कायदा 1995
- (4) खाजगीकरण कायदा 1991

Which Act is related to BOT ?

- (1) State Highway Act 1994
- (2) BOT Act 1993
- (3) National Highway Act 1995
- (4) Privatisation Act 1991

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

9. सरकारने सार्वजनिक खाजगी भागीदारी धोरण, या हेतूने स्वीकारले आहे

- अ. सार्वजनिक क्षेत्रातील पायाभूत सेवासुविधा उभारणी साठी खाजगीभांडवल आकर्षित करणे.
 ब. सार्वजनिक क्षेत्रातील ग्राहक उपयुक्त सेवाची कार्यक्षमता सुधारणे.
 क. सार्वजनिक क्षेत्राद्वारे अधिक नफा मिळविणे.
 ड. सार्वजनिक पायाभूत सेवा सुविधा साठी सहकार सहभागास उद्युक्त करणे.
 वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

Public-private partnership policy was adopted by the Government with a view to

- a. attract private capital in construction of public infrastructure.
 b. improve efficiency in the provision of public services to users.
 c. earn more profit through public sector.
 d. encourage the co-operative sector to participate in public infrastructure development.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only (3) a, b and c (4) a, b and d

10. राष्ट्रीय कृषि सहकार विपणन संघाने (नाफेड) या हेतूने महत्वाची भूमिका पार पाडली आहे

- अ. राज्यांतर्गत शेती उत्पादन व निर्यात व्यापारास चालना देणे.
 ब. डाळी आणि तेलबीया उत्पादनास किमान आधारभूत किंमतीची हमी देणे.
 क. बागाईती उत्पादनाच्या बाजारयंत्रणेत हस्तक्षेप करणे.
 ड. शेतकऱ्यांना पीक विमा योजना उपलब्ध करणे.
 वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

The National Agricultural Co-operative Marketing Federation of India (NAFED) has played an important role with the objectives of

- a. promoting inter-state farm products and export trade.
 b. undertaking minimum price support operations for pulses and oilseeds.
 c. market intervention operations for horticultural products.
 d. providing crop insurance schemes.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only (3) a, b and c (4) a, b and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

7

11. भारतात उर्जा समस्या कशामुळे निर्माण झाली आहे ?

- अ. तेलाचा मागणी पुरवठा असमतोल
- ब. वीजशक्तीची कमतरता
- क. कोळशाची कमतरता
- ड. पाणी टंचाई

वरीलपैकी कोणती कारणे बरोबर आहेत ?

- (1) अ फक्त   (2) अ आणि ब फक्त   (3) अ, ब आणि क   (4) अ, ब आणि ड

The problem of energy has arisen in India due to

- a. Demand supply imbalance in oil
- b. Electric power shortage
- c. Coal shortage
- d. Water shortage

Which of the factors given above is/are correct ?

- (1) a only   (2) a and b only   (3) a, b and c   (4) a, b and d

12. खालील विधाने किसान क्रेडिट कार्ड योजनेबद्दल आहेत :

- अ. या योजनेखाली शेतकऱ्यांना कुठल्याही प्रकारची कर्जे दिली जातात.
- ब. ही योजना रोख कर्जाची सुविधा देते ज्यात कितीही वेळा रक्कम काढता येते.
- क. ही योजना अल्पमुदत कर्जे, खेळते भांडवल आणि दीर्घमुदत कर्जे पुरवते.
- ड. किसान क्रेडिट कार्ड धारकांना अपघात विमा संरक्षण दिले जाते.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) अ, ब, क   (2) ब, क   (3) अ, क, ड   (4) ब, क, ड

The following statements relate to Kisan Credit Card Scheme (KCC) :

- a. Under this scheme, farmers are given credit for any kind of loans.
- b. KCC provides cash credit facility involving any number of withdrawals.
- c. KCC scheme covers short-term credit, working capital and long-term credit.
- d. KCC holders are provided accident insurance cover.

- (1) a, b, c   (2) b, c   (3) a, c, d   (4) b, c, d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

13. जागतिक व्यापार संघटनेची स्थापना या हेतूने 1995 मध्ये करण्यात आली

- अ. बिगर भेदभावाचे तत्व अंगीकारणे
- ब. मुक्त व्यापाराचे धोरण स्वीकारणे
- क. आर्थिक उदारीकरणाचे धोरण स्वीकारणे
- ड. गॅटचे धोरण स्वीकारणे

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

World Trade Organisation was established in 1995 with a view to

- a. Accept the principle of non-discrimination
- b. Accept free trade policy
- c. Accept economic liberalisation
- d. Accept GATT policy

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only (3) a, b and c (4) a, b and d

14. बहुराष्ट्रीय कंपन्यांचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील हानिकारक परिणाम कोणते ?

- अ. आर्थिक रचनेत बिघाड
- ब. पैशाचा प्रवाह देशाबाहेर
- क. राजकीय हस्तक्षेप
- ड. परकीय गुंतवणूकीस हानिकारक

दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ आणि ब (2) अ, ब आणि क (3) ब, क आणि ड (4) वरील सर्व

What are the harmful effects of Multinational Companies on Indian Economy ?

- a. Distortion of economic structure
- b. Money flows out of the country
- c. Political interferences
- d. Harmful for foreign investment

Select the correct alternative from those given below :

- (1) a and b (2) a, b and c (3) b, c and d (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

9

15. जननी सुरक्षा योजनेचे मुख्य उद्दिष्ट काय आहे ?

- (1) प्रसुतीकाळातील मृत्यू आणि नवजात बालकांचे मृत्यू रोखणे
- (2) जन्मदर कमी करणे
- (3) मातांची काळजी घेणे
- (4) नवजात बालकांचे मृत्युदर रोखणे

What is the main objective of the Janani Suraksha Yojana ?

- (1) Reducing maternal and infant mortality
- (2) Reducing birth rates
- (3) Caring for mothers
- (4) Reducing infant mortality

16. लघुउद्योगांच्या निर्यात प्रोत्साहनास पाठिंबा म्हणून खालीलपैकी कशाची स्थापना केली गेली ?

- (1) तांत्रिक विकास सेल
- (2) राष्ट्रीय लघुउद्योग महामंडळ
- (3) लघुउद्योग विकास संघटन
- (4) खादी आणि ग्रामोद्योग महामंडळ

Which of the following organisations was established with a view to support the small scale industries in export promotion ?

- (1) Technological Development Cell
- (2) National Small Industries Corporation
- (3) Small Scale Industries Development Organisation
- (4) Khadi and Village Industries Corporation

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

17. भारत सरकारने 1991 चे औद्योगिक धोरण लघुउद्योगांसाठी या हेतूने जाहीर केले

- अ. लघुउद्योगांना बळकट आणि सशक्त करणे.
 ब. पतपुरवण्याची हमी देणे.
 क. कच्चा माल पुरविणे.
 ड. विक्री झालेल्या वस्तुंची देय रक्कमेची हमी देणे.
 वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहेत ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

The Government of India announced the New Industrial Policy 1991 for the small scale industries with a view to

- a. make them strong and viable units.
 b. ensure the supply of adequate flow of credit.
 c. provide raw materials.
 d. ensure payments for sale of products.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only (3) a, b and c (4) a, b and d

18. महाराष्ट्रातील सहकारी संस्था खालीलपैकी कोणत्या वस्तूंच्या विक्रीसाठी प्रसिद्ध आहेत ?

- (1) कापूस (2) तंबाखू
 (3) फळे व भाज्या (4) वरील सर्व

In the sale of which of the following have the co-operative societies of Maharashtra specialised ?

- (1) Cotton (2) Tobacco
 (3) Fruits and vegetables (4) All the above

19. 1951 पासून भारताच्या परकीय व्यापारात या हेतूने बदल झाला आहे

- अ. औद्योगिककरणात जलद गतीने वाढ होणे.
 ब. अन्नधान्य आणि उपभोग्य वस्तूंच्या आयातीमध्ये घट होणे.
 क. कच्च्या मालाच्या आयातीत घट होणे.
 ड. भारतीय उत्पादीत वस्तूंच्या निर्यातीस सहाय्यभूत होण्या करता रचना बदलणे.
 वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

Since 1951, the foreign trade of India has changed with a view to

- a. rapid growth of industrialization.
 b. declining imports of foodgrains and consumer goods.
 c. decrease in imports of raw materials.
 d. changing the structure of exports in favour of Indian manufactured goods.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only (3) a, b and c (4) a, b and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

11

20. सहकारी विपणन संस्थांनी या हेतूने महत्वाची भूमिका पार पाडली आहे

- अ. शेती उत्पादनाच्या किंमती स्थिर करण्यासाठी मदत करणे
 ब. सभासदांना गोदामाच्या सुविधा पुरविणे
 क. गैरव्यवहारापासून सभासदांचे संरक्षण करणे
 ड. शेतकऱ्यांना दीर्घकालीन कर्जपुरवठा करणे

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

Co-operative Marketing Societies have played an important role in

- a. Helping to stabilise prices of agricultural products
 b. Providing storage facilities to members
 c. Helping to protect members from several malpractices
 d. Providing loans to cultivators on long term basis

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only (3) a, b and c (4) a, b and d

21. खालीलपैकी कोणती वर्षे सहकार कायदांशी संबंधीत आहेत ?

- अ. 1902 ब. 1903 क. 1904 ड. 1912

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ आणि ब (2) ब आणि क (3) क आणि ड (4) ड आणि अ

Which of the following years relate to Co-operative Acts ?

- a. 1902 b. 1903 c. 1904 d. 1912

Select the correct option :

- (1) a and b (2) b and c (3) c and d (4) d and a

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

22. जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेत खालील घटकांचा समावेश होतो :

- अ. आंतरराष्ट्रीयकरण
- ब. खाजगीकरण
- क. शिथिलीकरण
- ड. विकेंद्रीकरण

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ आणि ड (2) अ आणि क (3) ब आणि क (4) क आणि ड

The process of globalisation includes the following factors :

- a. Internationalisation
- b. Privatisation
- c. Liberalisation
- d. Decentralisation

Select the correct option :

- (1) a and d (2) a and c (3) b and c (4) c and d

23. जागतिकीकरणाची साधने कोणती ?

- अ. तंत्रज्ञान
- ब. माहितीचे प्रसारण
- क. निर्गुतवणूक
- ड. बहुराष्ट्रीय कंपन्या

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ फक्त (2) अ, ब आणि क (3) अ, ब आणि ड (4) अ आणि ड

What are the elements of globalisation ?

- a. Technology
- b. Communication
- c. Disinvestment
- d. Multinational companies

Select the correct option :

- (1) a only (2) a, b and c (3) a, b and d (4) a and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

24. गॅट (GATT) मधील 'सामाजिक परिच्छेद' (social clause) खालील घटकाशी निगडीत होता :

- (1) विदेशी व्यापाराचा विस्तार
- (2) विकसनशील देशातून होणाऱ्या आयातीवर कर आकारणी
- (3) नियंत्रणे व निर्बंध कमी करणे
- (4) आधुनिक तंत्रज्ञानाचा उपयोग करणे

The 'social clause' of GATT provisions was related to the following :

- (1) Expansion of foreign trade
- (2) Duty on imports from developing countries
- (3) Remove controls and restrictions
- (4) Use of modern technology

25. भारताच्या परकीय व्यापाराच्या दिशेच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान समर्पक आहे ?

- (1) OECD देशांचे भारतीय निर्यातीतील महत्त्व वाढले आहे
- (2) भारताचा OPEC प्रदेशाशी व्यापार मोठ्या प्रमाणात सुधारला आहे
- (3) भारताच्या निर्यातीत इंग्लंडचे स्थान प्रथम आहे
- (4) SAARC प्रदेशांतून आयात मोठ्या प्रमाणात वाढली आहे

Which of the following statements is most suitable to describe direction of India's foreign trade ?

- (1) Importance of OECD countries in exports of India has increased
- (2) Trade with OPEC regions has improved substantially
- (3) England occupies the first place in India's exports
- (4) Imports from SAARC region have increased

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

26. भारताच्या दहाव्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये खालील लक्ष्य निश्चित केलेले **नव्हते** :

- (1) दारिद्र्यात घट
- (2) सहकारास प्रोत्साहन
- (3) वृद्धी दर व रोजगारात वाढ
- (4) प्राथमिक शिक्षणाचे सार्वत्रिकीकरण

Following target was **not** fixed in India's Tenth Five Year Plan :

- (1) Reduction of poverty
- (2) Encouragement to cooperatives
- (3) Increase in growth rate and employment
- (4) Universalisation of primary education

27. रस्ते विकासातील मोठ्या समस्या कोणत्या ?

- अ. वृद्धीची संथ गती
- ब. असमान वितरण
- क. निकृष्ट दर्जा
- ड. वाहनांची कमी संख्या

योग्य पर्याय निवडा :

(1) अ फक्त	(2) ब, क आणि ड
(3) सर्व (अ, ब, क आणि ड)	(4) यापैकी एकही पर्याय योग्य नाही

Which is/are the major problem/s in road development ?

- a. Slow-paced growth
- b. Uneven distribution
- c. Poor quality
- d. Small number of vehicles

Select the correct option :

(1) a only	(2) b, c and d
(3) All (a, b, c and d)	(4) None of the above options

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

15

28. विशेष आर्थिक क्षेत्र कायदा 2005 हा या हेतूने करण्यात आला
 अ. आंतरराष्ट्रीय व्यापार वाढविणे आणि परकीय चलन मिळविणे.
 ब. परकीय गुंतवणूक आकर्षित करणे.
 क. पायाभूत सेवा सुविधा निर्माण करणे.
 ड. परकीय विनिमय दर निश्चित करणे.

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त
 (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

The Special Economic Zone Act 2005 was passed with a view to

- a. Promote international trade and earn foreign exchange.
 b. Attract foreign investment.
 c. Create infrastructure facilities.
 d. Determine foreign exchange rate.

Select the correct option :

- (1) a only (2) a and b only
 (3) a, b and c (4) a, b and d

29. शेतमालाचा आंतरराज्यीय आणि निर्यात व्यापार वाढवण्यासाठी कोणती शिखर सहकारी संस्था स्थापन करण्यात आली ?

- (1) TRIFED (2) NCDC
 (3) AGMARK (4) वरीलपैकी कोणतीही नाही

Which apex co-operative organisation has been established to promote inter-state and export trade of farm products ?

- (1) TRIFED (2) NCDC
 (3) AGMARK (4) None of the above

30. भारतीय आर्थिक सुधारणांनंतर एम.आर.टी.पी. (MRTP) कायद्याची जागा कोणत्या कायद्याने घेतली ?

- (1) एफ.इ.एम.ए. (FEMA) (2) कंपनीज ॲक्ट (Companies Act)
 (3) फॅक्टरीज ॲक्ट (Factories Act) (4) वरीलपैकी एकही नाही

Which act replaced MRTP after economic reforms in India ?

- (1) FEMA (2) Companies Act
 (3) Factories Act (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

31. स्त्री सक्षमीकरण म्हणजे काय ?

- (1) स्त्रियांची सामाजिक-आर्थिक स्थिती सुधारणे
- (2) स्त्रियांच्या साक्षरतेचे प्रमाण सुधारणे
- (3) स्त्रियांना रोजगारसंधी पुरविणे
- (4) स्त्रियांचा आर्थिक सहभाग वाढविणे

What is women's empowerment ?

- (1) To improve the socio-economic condition of women
- (2) To improve the literacy rate of women
- (3) To provide the employment opportunities for women
- (4) To increase the participation of women in financial matters

32. 1980 च्या राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रमाचे मुख्य उद्दिष्ट काय होते ?

- (1) ग्रामीण युवकांना स्वयम रोजगारासाठी बीज भांडवलाचा पुरवठा करणे
- (2) ग्रामीण युवकांना स्वयम रोजगारासाठी प्रशिक्षणाच्या सुविधा पुरविणे
- (3) ग्रामीण भागातील गरीब लोकांना रोजगाराच्या संधी पुरविणे
- (4) सुशिक्षित बेरोजगारांना तांत्रिक मदत पुरविणे

What was the main objective of 1980's National Rural Employment Programme ?

- (1) To provide seed capital for self-employment to rural youth
- (2) To provide training facilities for self-employment to rural youth
- (3) To provide employment opportunities for rural poor persons
- (4) To provide technical assistance to educated unemployed persons

33. महाराष्ट्रातील औद्योगिक क्षेत्राच्या आजारपणाचे मूलभूत कारण कोणते आहे ?

- अ. भांडवलाचा अभाव, अपूरा उर्जेचा पुरवठा, आधुनिक तंत्रज्ञानाचा अल्प वापर.
- ब. पायाभूत सुविधांचा अभाव, कुशल मजुरांचा अभाव.
- क. उद्योगांचे विकेंद्रीकरण.
- ड. वाढती स्पर्धा.

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) फक्त अ बरोबर
- (2) अ आणि ब बरोबर
- (3) अ, ब आणि क बरोबर
- (4) क आणि ड बरोबर

What is the basic cause of illness of industrial sector in Maharashtra ?

- a. Lack of capital, inadequate energy supply, less use of modern technology.
- b. Lack of infrastructural facilities, lack of skilled labour.
- c. Decentralisation of industries.
- d. Increasing competition

Select the correct option :

- (1) Only a is correct
- (2) a and b are correct
- (3) a, b and c are correct
- (4) c and d are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

34. अकराव्या पंचवार्षिक योजनेत दारिद्र्य रेषेखालील व्यक्तींचे प्रमाण कमी करण्याबाबत निश्चित करण्यात आलेले उद्दीष्ट होते :

- (1) दर वर्षी 1 टक्क्याप्रमाणे पंचवार्षिक योजनेच्या काळात 5%
- (2) दर वर्षी 2 टक्क्याप्रमाणे पंचवार्षिक योजनेच्या काळात 10%
- (3) पंचवार्षिक योजनेच्या पहिल्या दोन वर्षांच्या काळात प्रत्येकी 1%, नंतरच्या तीन वर्षांच्या काळात 2% या प्रमाणे एकूण 10%
- (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following statements is correct regarding reduction of poverty in the 11th Five Year Plan period ?

- (1) Reduce poverty by 1% per annum totalling to 5% during the plan.
- (2) Reduce poverty by 2% every year totalling to 10% during the plan.
- (3) Reduce poverty by 1% in the first two years and 2% per annum in the remaining three years totalling to 10% in the plan period.
- (4) None of the above is correct

35. दुष्काळ व्यवस्थापनासाठी महाराष्ट्रात कोणत्या कार्यक्रमाची अम्मलबजावणी करण्यात आली ?

- (1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम
- (2) ट्रायसेम
- (3) सर्वकष पाणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रम
- (4) रोजगार हमी योजना

Which programme has been implemented in Maharashtra for drought management ?

- (1) IRDP
- (2) TRYSEM
- (3) Comprehensive Watershed Development Programme
- (4) Employment Guarantee Scheme

36. महाराष्ट्रातील भारनियमनाचे प्रमुख कारण काय आहे ?

- (1) वाढती मागणी आणि अपूरी निर्मिती
- (2) योग्य व्यवस्थापनाचा अभाव
- (3) पारेशनातील गळती
- (4) चुकीचे सरकारी धोरण

What is the main reason behind load-shedding in Maharashtra ?

- (1) Increasing demand and inadequate generation
- (2) Lack of proper management
- (3) Leakages in transmission
- (4) Faulty Government policy

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

37. मौद्रिक धोरणाची उद्दिष्टे कोणती आहेत ?

- अ. पैशाची तटस्थता, किंमत स्थिरीकरण, विनिमय स्थिरीकरण
- ब. पूर्ण रोजगार, आर्थिक वृद्धी
- क. पायाभूत विकास
- ड. शिक्षण आणि आरोग्यातील सुधारणा

योग्य पर्याय निवडा :

(1) अ आणि ब बरोबर	(2) अ, ब आणि क बरोबर
(3) फक्त क बरोबर	(4) क आणि ड बरोबर

What are the objectives of Monetary Policy ?

- a. Neutrality of money, price stabilisation, exchange stabilisation
- b. Full Employment, Economic Growth
- c. Infrastructural Development
- d. Educational and Health improvement

Select the correct option :

(1) a and b are correct	(2) a, b and c are correct
(3) Only c is correct	(4) c and d are correct

38. खाजगीकरण व जागतिकीकरण धोरण कोणत्या प्रधानमंत्र्याने जाहीर केले ?

(1) चंद्रशेखर	(2) पी.व्ही. नरसिंह राव
(3) डॉ. मनमोहन सिंग	(4) एच.डी. देवगौडा

Which of the following Prime Ministers of India declared privatisation and globalisation policy ?

(1) Chandrashekhar	(2) P.V. Narasimha Rao
(3) Dr. Manmohan Singh	(4) H.D. Devegowda

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

39. फिशरच्या चलनसंख्यामान सिद्धांतानुसार पैशाचे मुल्य आणि पैशाची संख्या यामधील संबंध कसा आहे

- (1) इतर परिस्थिती स्थिर असता पैशाचे मुल्य त्याच्या संख्येच्या विरुद्ध दिशेने बदलते
- (2) इतर परिस्थिती स्थिर असता पैशाचे मुल्य त्याच्या संख्येच्या समदिशेने बदलते
- (3) पैशाची संख्या आणि पैशाचे मुल्य यांच्यातील सहसंबंध प्रमाणशिर आहे
- (4) वरीलपैकी नाही

According to Fisher's Quantity Theory of Money, what is the relationship between value and quantity of money ?

- (1) Value of money, other things being the same, varies inversely with its quantity
- (2) Value of money, other things being the same, varies positively with its quantity
- (3) Relationship between quantity of money and value of money is proportionate
- (4) None of the above

40. व्यवसाय कराबाबत खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?

- (1) व्यवसाय कराची कमाल मर्यादा ₹ 250 वरून ₹ 2500 पर्यंत वाढविण्यात आली आहे.
- (2) ही वित्तीय मर्यादा वाढविण्यासाठी घटनादुरुस्ती आवश्यकता असते.
- (3) हा कर लावण्याची व वसुल करण्याचे अधिकार कोणत्याही परिस्थितीत स्थानिक प्राधिकरणाकडे, सोपविता येत नाही.
- (4) व्यवसाय कर हा प्राप्ती कराचा एक भाग आहे या कारणावरून याबाबतचा राज्य कायदा असांवधानिक ठरत नाही.

Which of the following statements regarding professional tax is *incorrect* ?

- (1) Maximum limit of the professional tax has been enhanced from ₹ 250 to ₹ 2500.
- (2) Constitutional amendment is required to raise the tax.
- (3) Under no circumstances, the powers to levy and recover professional tax can be entrusted to local authorities.
- (4) Any state law concerning this tax cannot be deemed unconstitutional merely on the grounds that the professional tax is Income Tax levied by other means.

41. देशातील पत निर्मिती नियंत्रित करण्यासाठी रिझर्व्ह बँकेकडून खालीलपैकी कोणता उपाय योजला जातो ?

- (1) खुल्या बाजारातून रोख्याची खरेदी करणे
- (2) खुल्या बाजारात रोख्यांची विक्री करणे
- (3) रोख राखीव निधीचे प्रमाण कमी करणे
- (4) बँकदर कमी करणे

In order to control credit creation in the country, which of the following measures is used by the RBI ?

- (1) Buying of securities in the open market
- (2) Sale of securities in the open market
- (3) Reducing Cash Reserve Ratio
- (4) Reducing Bank Rate

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

C01

20

42. भारतातील लघूउद्योगांची प्रमुख समस्या कोणती आहे ?

(1) कच्च्या मालाचा अभाव	(2) अपुऱ्या पायाभूत सुविधा
(3) आधुनिकीकरण	(4) कामगारांची अनुपलब्धता

What is the basic problem of small-scale industries in India ?

(1) Lack of raw material	(2) Inadequate infrastructural facilities
(3) Modernisation	(4) Unavailability of labour

43. सहकारी क्षेत्राचे प्रमुख उद्दिष्ट कोणते ?

- (1) उद्योगांना वित्तीय मदत पुरविणे
- (2) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांच्या कल्याणाचे महत्तमीकरण करणे
- (3) शेतीला पतपुरवठा करणे
- (4) ग्राहकांचे हितसंबंध जोपासणे

What is the main objective of the co-operative sector ?

- (1) To provide financial support to industries
- (2) Maximisation of welfare of the economically backward class
- (3) To provide credit supply to agriculture
- (4) Protect the consumers interest

44. मध्यवर्ती बँक सदस्य बँकांना ज्या दराने कर्ज देते त्या दरास काय म्हणतात ?

(1) व्याज दर	(2) बँक दर
(3) रेपो दर	(4) अधिकर्ष सवलत

What is the rate at which the Central Bank extends loans to the member banks called ?

(1) Interest rate	(2) Bank rate
(3) Repo rate	(4) Overdraft facility

45. संयुक्त राष्ट्र संघटनेच्या (यू एन ओ) "सहस्रकातील विकासाचे उद्दिष्ट" या अंतर्गत कोणत्या वर्षापर्यंत भूकेचा प्रभाव निम्म्यावर आणण्याचे उद्दिष्ट ठरविण्यात आले आहे.

(1) वर्ष 2050	(2) वर्ष 2030	(3) वर्ष 2020	(4) वर्ष 2015

Under the "Millenium Development Goal" by which year is the UNO to achieve the target of reducing hunger effect to 50% set for itself ?

(1) Year 2050	(2) Year 2030	(3) Year 2020	(4) Year 2015

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

46. ग्रामीण लोकांना संघटित करून त्यांची वित्तीय क्षमता वाढविण्यास व बँकांकडून व्यावसायिक कर्ज घेणे सक्षम करण्यास कोणता कार्यक्रम आखला गेला आहे ?

- (1) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा (एमजीनरेगा)
- (2) स्वयंसहाय्यता बचत गट (एसएचजी)
- (3) स्वर्णजयंती ग्राम स्वरोजगार योजना (एसजीएसवाय)
- (4) वीस कलमी कार्यक्रम (टीपीपी)

Which programme envisages organisation of the rural poor people to build their capacities for managing their own finances and then negotiating bank credit on commercial terms ?

- (1) Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (MGNREGA)
- (2) Self Help Group (SHGs)
- (3) Swarnjayanti Gram Swarajgar Yojana (SGSY)
- (4) Twenty Point Programme (TPP)

47. देशातील ग्रामीण व शहरी दोन्ही भागात खालीलपैकी कोणत्या योजनेचा विस्तार करण्यात आला ?

- (1) जवाहर रोजगार योजना
- (2) नेहरू रोजगार योजना
- (3) जे.पी. नारायण रोजगार गॅरन्टी योजना
- (4) प्रधान मंत्री रोजगार योजना

Which of the following programmes has been implemented both in rural as well as in urban areas ?

- (1) Jawahar Rozgar Yojana
- (2) Nehru Rozgar Yojana
- (3) J.P. Narayan Rozgar Guarantee Yojana
- (4) Prime Minister Employment Yojana

48. महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक कोणत्या अधिनियमा द्वारे नियंत्रित केली जाते ?

- (1) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया अधिनियम 1934
- (2) भारतीय कंपनी अधिनियम 1956
- (3) बँकींग रेग्यूलेशन अधिनियम 1949
- (4) वरीलपैकी एकही नाही

Maharashtra State Co-operative Banks are regularised by

- (1) Reserve Bank of India Act 1934
- (2) Indian Companies Act 1956
- (3) Banking Regulation Act 1949
- (4) None of the above

49. 'किमान आधारभूत किंमत' म्हणजे

- (1) ज्या किंमतीला सरकार उत्पादित करते
- (2) ज्या किंमतीला सरकार खरेदी करते
- (3) ज्या किंमतीला सरकार खुल्या बाजारात विक्री करते
- (4) ज्या किंमतीला सरकार नियंत्रित प्रणालीद्वारे विकते

'Minimum Support Price' means

- (1) The price at which the government produces
- (2) The price at which government purchases
- (3) The price at which government sells in open market
- (4) The price at which government sells through public distribution system

50. भारतीय चलनाचे ₹ हे नवीन चिन्ह कोणत्या वर्षी स्वीकारण्यात आले ?

- (1) 2009
- (2) 2010
- (3) 2011
- (4) 2008

In which year did we adopt the new symbol ₹ for our currency ?

- (1) 2009
- (2) 2010
- (3) 2011
- (4) 2008

51. खालीलपैकी कोणत्या समूहावर चलनवाढीचा प्रतिकूल परिणाम होतो ?

- अ. असंघटित क्षेत्रातील मजूरी करणारे
  - ब. लाभधारक
  - क. वेतनधारी चलनवाढीनुसार वेतन निर्देशांक असणारे
  - ड. निश्चित निवृत्ती वेतन मिळविणारे निवृत्तीधारक
- वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहे ?

- (1) अ आणि ब
- (2) क आणि ड
- (3) ब आणि क
- (4) अ आणि ड

Which of the following groups are adversely affected by inflation ?

- a. Wage earners in the informal sector
- b. Profit earners
- c. Salary earners with salaries indexed to inflation
- d. Pensioners with fixed pensions

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a and b
- (2) c and d
- (3) b and c
- (4) a and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

52. कोणत्याही अर्थव्यवस्थेत व्यापारचक्र ज्या अवस्थेतून जाते तीचा योग्य अनुक्रम कोणता ?

- (1) मंदी – मुद्रास्फिती – पुनरुत्थान – घसरण
- (2) घसरण – पुनरुत्थान – मुद्रास्फिती – मंदी
- (3) मंदी – पुनरुत्थान – मुद्रास्फिती – घसरण
- (4) मुद्रास्फिती – मंदी – घसरण – पुनरुत्थान

In which sequence does a business cycle in any economy proceed ?

- (1) Depression – Inflation – Revival – Recession
- (2) Recession – Revival – Inflation – Depression
- (3) Depression – Revival – Inflation – Recession
- (4) Inflation – Depression – Recession – Revival

53. मंदीच्या काळात खालीलपैकी कोणते राजकोषीय धोरण अधिक यशस्वी ठरेल ?

- (1) करामध्ये वाढ आणि सार्वजनिक खर्चात कपात
- (2) करामध्ये वाढ आणि सार्वजनिक खर्चात वाढ
- (3) करामध्ये कपात आणि सार्वजनिक खर्चात कपात
- (4) करामध्ये कपात आणि सार्वजनिक खर्चात वाढ

Which of the following will make a fiscal policy more successful during depression ?

- (1) An increase in taxes and a cut in the public expenditure
- (2) An increase in taxes and an increase in the public expenditure
- (3) A cut in taxes and a cut in public expenditure
- (4) A cut in taxes and an increase in the public expenditure

54. नरसिंहम समिती कशासाठी प्रसिद्ध आहे ?

- (1) आर्थिक सुधारणांसाठी
- (2) बँक पुनर्रचनेबाबतच्या शिफारसीसंबंधी
- (3) प्रत्यक्ष करात सुधारणा
- (4) अप्रत्यक्ष करात सुधारणा

What for is Narasimham Committee known ?

- (1) Economic reforms
- (2) Bank reforms
- (3) Improvement in direct taxes
- (4) Improvement in indirect taxes

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

55. मुद्रास्फितीच्या वाढीचा सरकारच्या कर वसूलीवर कसा प्रभाव पडतो ?

- (1) कर वसूली वाढते
- (2) कर वसूली घटते
- (3) कर वसूली अप्रभावित रहाते
- (4) कर वसूली पहिले वाढते आणि नंतर घटते

What is the effect of inflation on Government tax recovery ?

- (1) It increases tax recovery
- (2) It decreases tax recovery
- (3) It has no effect on tax recovery
- (4) Increases tax recovery initially though later it decreases

56. विजय केळकर समितीचा अहवाल कशाशी संबंधित आहे ?

- (1) वित्तीय क्षेत्रात सुधारणा
- (2) प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष करात सुधारणा
- (3) प्रशासकीय सुधारणा
- (4) व्यापार सुधारणा

With what reforms is the Vijay Kelkar Committee report related ?

- (1) Financial sector reforms
- (2) Direct and indirect tax reforms
- (3) Administrative reforms
- (4) Trade reforms

57. एकूण खर्च - (प्राप्ती + घ्यावयाची रक्कम + सार्वजनिक मालमतेची विक्री) =

- (1) राजकोषीय तूट
- (2) अंदाजपत्रकीय तूट
- (3) प्राप्ती तूट
- (4) प्राथमिक तूट

Total Expenditure - (Revenue Receipts + Recovery + Sale of Public Assets) =

- (1) Fiscal Deficit
- (2) Budgetary Deficit
- (3) Revenue Deficit
- (4) Primary Deficit

58. कोणत्या कारणासाठी बौद्धिक संपदा अधिकार विकसित करण्यात आला आहे ?

- (1) राष्ट्रीय हिताचे संरक्षण
- (2) जागरूकता निर्माण करणे
- (3) आंतरराष्ट्रीय दायित्वाची पूर्णता
- (4) वरील सर्व

What for has the Government taken up multi pronged strategy to develop intellectual property regime ?

- (1) Safeguarding national interests
- (2) Creating awareness
- (3) Meeting international obligations
- (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

59. भारतामध्ये 'विशेष आर्थिक क्षेत्र' (सेझ) मोठ्या प्रमाणात कोणत्या व्यवसायासाठी लागू करण्यात आले ?

(1) ऑटोमोबाईल क्षेत्र	(2) उत्पादन क्षेत्र
(3) माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्र	(4) शक्ती संसाधन क्षेत्र

Mostly with which sector are 'Special Economic Zones' associated in India ?

(1) Automobile sector	(2) Manufacturing sector
(3) Information Technology sector	(4) Power sector

60. खालीलपैकी कोणते उद्योग भारताचे आधारभूत उद्योग **नाही** ?

(1) कोळसा, कच्चे तेल आणि विद्युत
(2) तेल परिशोधन, कच्चे तेल आणि कोळसा
(3) कोळसा, सिमेन्ट आणि लोह-इस्पात
(4) कच्चे तेल, प्राकृतिक गॅस आणि तेल परिशोधन

Which of the following industries are **not** the basic industries in India ?

(1) Coal, Crude oil and Electricity
(2) Oil extraction, Crude oil and Coal
(3) Coal, Cement and Iron & Steel
(4) Crude oil, Natural gas and Oil extraction

61. लोकसंख्येत घट झाल्यास काय होईल ?

(1) दरडोई उत्पन्नात घट	(2) गुंतवणुकीत वाढ
(3) दरडोई उत्पन्नात वाढ	(4) बचतीत घट

What will happen if there is a decrease in the population ?

(1) Decrease in per capita income	(2) Growth in investment
(3) Growth in per capita income	(4) Decrease in savings

62. 2003 पर्यंत महाराष्ट्र राज्य कृषी व ग्रामीण विकास बँक हे कोणत्या बँकेचे नाव होते ?

(1) भूतारण बँक	(2) प्राथमिक सहकारी संस्था
(3) भूविकास बँक	(4) वरीलपैकी नाही

Which bank was known as Maharashtra State Agricultural and Rural Development Bank up to 2003 ?

(1) Land Mortgage Bank	(2) Primary Co-operative Institutions
(3) Land Development Bank	(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

63. 1996 – 97 मध्ये नियोजन मंडळाने व्यक्त केलेल्या दारिद्र्याच्या अंदाजासाठी कोणता निकष वापरला ?
- (1) ग्रामीण भागासाठी दरमहा दरडोई ₹ 122.60 उपभोग खर्च आणि शहरी भागासाठी ₹ 158.30 महिन्याला
  - (2) ग्रामीण भागासाठी दरमहा दरडोई ₹ 160.30 उपभोग खर्च आणि शहरी भागासाठी ₹ 165.20 प्रत्येक महिन्याला
  - (3) ग्रामीण भागासाठी दरमहा दरडोई ₹ 165.45 उपभोग खर्च आणि शहरी भागासाठी ₹ 148.30 प्रत्येक महिन्याला
  - (4) ग्रामीण भागासाठी दरमहा दरडोई ₹ 175.55 उपभोग खर्च आणि शहरी भागासाठी ₹ 185.20 प्रत्येक महिन्याला

What criteria was used by the Planning Commission for estimation of poverty in 1996 – 97 ?

- (1) Per month per capita ₹ 122.60 consumption expenditure for rural sector and ₹ 158.30 for urban sector
- (2) Per month per capita ₹ 160.30 consumption expenditure for rural sector and ₹ 165.20 for urban sector
- (3) Per month per capita ₹ 165.45 consumption expenditure for rural sector and ₹ 148.30 for urban sector
- (4) Per month per capita ₹ 175.55 consumption expenditure for rural sector and ₹ 185.20 for urban sector

64. भारतातील ग्रामीण दारिद्र्य दूर करण्यासाठी कोणता कार्यक्रम जाहीर करण्यात आला ?

- (1) वीस कलमी कार्यक्रम
- (2) किमान गरजा कार्यक्रम
- (3) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम
- (4) वरील सर्व

Which programme has been announced for eliminating rural poverty in India ?

- (1) Twenty Point Programme
- (2) Minimum Needs Programme
- (3) Integrated Rural Development Programme
- (4) All of the above

65. भारताच्या सन 2000 च्या लोकसंख्याविषयक धोरणाचे दीर्घकालीन उद्दिष्ट काय आहे ?

- (1) सन 2020 पर्यंत किमान जन्मदर साध्य करणे
- (2) सन 2030 पर्यंत सदृढ लोकसंख्या साध्य करणे
- (3) सन 2040 पर्यंत स्त्री-पुरुष प्रमाणात वाढ करणे
- (4) सन 2045 पर्यंत स्थिर लोकसंख्या साध्य करणे

What is the long-term objective of India's Population Policy 2000 ?

- (1) To achieve minimum birth rate by 2020
- (2) To achieve healthy population by 2030
- (3) To increase the sex-ratio by 2040
- (4) To achieve a stable population by 2045

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

66. 2000 – 01 या वर्षी भारतामधील शेतजमीनीचा सरासरी आकार किती होता ?

- (1) 1.84 हेक्टर (2) 1.41 हेक्टर
(3) 1.32 हेक्टर (4) 1.06 हेक्टर

The average size of agricultural land holding in India in 2000 – 01 was

- (1) 1.84 hectares (2) 1.41 hectares
(3) 1.32 hectares (4) 1.06 hectares

67. सार्वजनिक वितरण प्रणाली वरील सूट पुढीलपैकी कोणत्या फरका मुळे निर्माण होते ?

- (1) FCI ची विक्री किंमत आणि आर्थिक खर्च
(2) FCI ची विक्री किंमत आणि खरेदी किंमत
(3) किमान आधार किंमत आणि विक्री किंमत
(4) किमान आधार किंमत आणि खरेदी किंमत

Subsidy in public distribution system arises from the difference between the

- (1) Issue price and the Economic cost of FCI
(2) Issue price and the Procurement price of FCI
(3) Minimum support price and the Issue price
(4) Minimum support price and the Procurement price

68. 2004 मधील हिंदुस्थान टाइम्स आणि इन्वेस्ट इंडिया व इकॉनॉमीक टाइम्स अभ्यासानुसार, ग्रामीण कर्जाच्या बाबतीत पुढीलपैकी कोणत्या घटकाचा वाटा सर्वात मोठा आहे ?

- (1) सावकार (2) सार्वजनिक क्षेत्रातील बँका
(3) सहकारी बँका (4) इतर

According to the HT and IJET study 2004 on rural credit, which one of the following has the largest share in rural credit ?

- (1) Money lenders (2) Public sector banks
(3) Co-operative banks (4) Others

69. पाश्चिमात्य देशांच्या तुलने मध्ये भारतातील गायींचे वार्षिक सरासरी उत्पादन कसे आहे, ते सांगा ?

- (1) भारत 220 लिटर तर पाश्चिमात्य देशां मध्ये 3 ते 5 हजार लिटर
(2) भारत 220 लिटर तर पाश्चिमात्य देशां मध्ये 300 ते 500 लिटर
(3) भारत 2200 लिटर तर पाश्चिमात्य देशां मध्ये 3 ते 5 हजार लिटर
(4) भारत 3000 लिटर तर पाश्चिमात्य देशां मध्ये 220 ते 440 लिटर

The annual average yield of cows in India as compared to Western countries is

- (1) 220 litres in India as compared to 3 to 5 thousand litres in Western countries
(2) 220 litres in India as compared to 3 to 5 hundred litres in Western countries
(3) 2200 litres in India as compared to 3 to 5 thousand litres in Western countries
(4) 3000 litres in India as compared to 220 to 440 litres in Western countries

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

70. विकासाचे निर्देशक कोणते ?

- अ. उत्पन्न निर्देशांक
- ब. उत्पन्नेतर निर्देशांक
- क. सामाजिक आणि राजकीय विकास निर्देशांक
- ड. मानवी विकास निर्देशांक

वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

What are the indicators of development ?

- a. Income index
- b. Non-income indices
- c. Social and political development index
- d. Human Development Index

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only (3) a, b and c (4) a, b and d

71. हेक्श्चर ओहोलीनचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धांत खालीलपैकी कोणत्या गृहितांवर आधारलेला आहे ?

- अ. उत्पादनाचे फक्त दोन घटक आहेत - मजूर, भांडवल.
- ब. दोनच देश आहेत जे विकसित आहेत.
- क. दोनच देश आहेत आणि त्यांच्या घटक विपूलतेत भिन्नता आहे.
- ड. दोनच देश आहेत.

वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त (3) अ, ब आणि क (4) अ, क आणि ड

What are the assumptions of Heckscher-Ohlin's Theory of International Trade ?

- a. There are only two factors of production — Labour and Capital.
- b. There are only two countries which are developed.
- c. There are only two countries and they differ in abundance factor.
- d. There are only two countries.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only (3) a, b and c (4) a, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

72. कोणत्या मंडळाने शाश्वत विकासाची संकल्पना अस्तित्वात आणली ?

- (1) 1997 मध्ये भारतीय नियोजन मंडळाने
- (2) 1987 मध्ये पर्यावरण व विकास मंडळाने
- (3) 1997 मध्ये भारताच्या वित्तीय मंडळाने
- (4) 1987 मध्ये भारताच्या राजकोषिय मंडळाने

Which commission brought into vogue the Sustainable Development term ?

- (1) Planning Commission of India in 1997
- (2) Commission on Environment and Development in 1987
- (3) Finance Commission of India in 1997
- (4) Fiscal Commission of India in 1987

73. नैसर्गिक साधनसामग्रीत कोणत्या साधनांचा समावेश होतो ?

- अ. पाणी
- ब. वनसंपत्ती
- क. खाणी
- ड. लोकसंख्या

वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) अ फक्त
- (2) अ आणि ब फक्त
- (3) अ, ब आणि क
- (4) अ, ब आणि ड

Which resources are included in the natural resources ?

- a. Water
- b. Forestry
- c. Mines
- d. Population

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only
- (2) a and b only
- (3) a, b and c
- (4) a, b and d

74. जागतिक व्यापार संघटनेच्या अखत्यारीतील करार कोणते ?

- अ. शेतीसंबंधी करार
 ब. बाजारासंबंधी करार
 क. मत्स्यसंबंधी करार
 ड. वस्त्रनिर्माण उद्योग व कपडेसंबंधी करार
 वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त
 (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

What are the agreements under the World Trade Organisation (WTO) ?

- a. Agreement on Agriculture
 b. Agreement on Markets
 c. Agreement on Fisheries
 d. Agreement on Trade in Textile and Clothing

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only
 (3) a, b and c (4) a, b and d

75. भारतात अन्नसुरक्षितता कोणत्या हेतूने करण्यात आली ?

- अ. वाढत्या लोकसंख्येबरोबर मागणीची पूर्तता करण्यासाठी देशांतर्गत उत्पादन वाढविणे.
 ब. गरीबांना मोफत अन्नपुरवठा करणे.
 क. अन्न प्राप्तीसाठी व साठवणुकीसाठी किमान आधार किमती जाहीर करणे.
 ड. सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेसाठी.
 वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त
 (3) अ, क आणि ड (4) अ, ब आणि ड

Food Security in India has been enacted with a view to

- a. Promoting domestic production to meet the demands of growing population.
 b. Providing free food to poor people.
 c. Providing minimum support prices for procurement and storage of food items.
 d. Operating a public distribution system.

Which statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only
 (3) a, c and d (4) a, b and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

76. UNDP च्या 2011 च्या मानव विकास अहवालामध्ये बहुअंगी दारिद्र्य निर्देशांकाचे मापन खालील देशां
केलेले आहे :

- अ. भारत
- ब. कोलंबिया
- क. केनिया
- ड. नायजेरिया

वरीलपैकी कोणत्या देशांसाठी मापन केलेले आहे ?

(1) फक्त अ, ब आणि क	(2) फक्त ब, क आणि ड
(3) फक्त अ, क आणि ड	(4) फक्त अ, ब आणि ड

In UNDP's Human Development Report 2011, Multidimensional Poverty Index has been determined for the following countries :

- a. India
- b. Colombia
- c. Kenya
- d. Nigeria

For which countries has it been determined ?

(1) Only a, b, and c	(2) Only b, c and d
(3) Only a, c and d	(4) Only a, b and d

77. भारतात अंतर्गत मत्स्योत्पादनाची कोणती साधने आहेत ?

- अ. नद्या
- ब. कॅनॉल
- क. मोठी धरणे
- ड. विहिरी

योग्य पर्याय निवडा :

(1) अ फक्त	(2) अ आणि ब फक्त
(3) अ, ब आणि क	(4) अ, ब आणि ड

What are the internal sources of fisheries in India ?

- a. Rivers
- b. Canals
- c. Big dams
- d. Wells

Select the correct option :

(1) a only	(2) a and b only
(3) a, b and c	(4) a, b and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

78. जागतिक व्यापार संघटनेत खालीलपैकी कोणते करार आहेत ?

- अ. जकाती व व्यापारविषयक सहमती करार.
 ब. व्यापार शर्ती करार.
 क. सेवा आणि व्यापार सहमती करार.
 ड. बौद्धिक मालमत्ता हक्काच्या व्यापार संबंधित बाबींबद्दलचा करार.
 वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त
 (3) अ, ब आणि क (4) अ, क आणि ड

The agreements in World Trade Organisation (WTO) are

- a. General Agreement on Tariffs and Trade.
 b. Terms of Trade Agreements.
 c. General Agreement on Trade and Services.
 d. General Agreement on Trade related aspects of Intellectual Property Rights.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only
 (3) a, b and c (4) a, c and d

79. जकाती व व्यापारविषयक सहमती कराराची (गॅट) कोणती उद्दिष्टे आहेत ?

- अ. आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा विस्तार करणे.
 ब. सभासद देशात पूर्ण रोजगार प्रस्थापित करणे व जागतिक उत्पादनात वाढ करणे.
 क. तेलाची मुक्तपणे निर्यात व आयात करणे.
 ड. जागतिक साधनसामग्रीचा विकास व त्याचा पूर्ण वापर करणे.
 वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

- (1) अ फक्त (2) अ आणि ब फक्त
 (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब आणि ड

What are the objectives of General Agreement on Tariffs and Trade ?

- a. To expand International Trade.
 b. To increase production in the world and establishment of full employment in the member countries.
 c. Free export and import of oil.
 d. Development of world resources and its full utilisation.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) a only (2) a and b only
 (3) a, b and c (4) a, b and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

80. जनरल अँटी अव्हॉयडन्स रूल्सची मुख्य उद्दिष्ट्ये आहेत

- अ. अवपुंजन शुल्क आकारणे
- ब. भ्रष्टाचार रोखणे
- क. कर चुकवेगिरीला आळा घालणे
- ड. भाववाढ नियंत्रण

वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

(1) अ, ब आणि क फक्त	(2) क फक्त
(3) ब आणि क फक्त	(4) ब, क आणि ड फक्त

General Anti Avoidance Rules (GAAR) aim to

- a. Target Anti-dumping duties
- b. Arrest corruption
- c. Curb tax evasion
- d. Control inflation

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) a, b and c only	(2) c only
(3) b and c only	(4) b, c and d only

81. 2012 च्या प्रत्यक्ष विदेशी गुंतवणूक धोरणानुसार पुढील क्षेत्रांमध्ये प्रत्यक्ष विदेशी गुंतवणुकीस परवानगी **नाही**.

- अ. हवाई वाहतुक सेवा
- ब. जुगार आणि सट्टा
- क. चिट फंडस्
- ड. निधी कंपन्या

योग्य पर्याय निवडा :

(1) ब, क आणि ड फक्त	(2) अ, ब आणि क फक्त
(3) ब आणि क फक्त	(4) अ, क आणि ड फक्त

According to Foreign Direct Investment Policy 2012, FDI is **not** permitted in

- a. Air transport services
- b. Gambling and betting
- c. Chit funds
- d. Nidhi companies

Select the correct option :

(1) b, c and d only	(2) a, b and c only
(3) b and c only	(4) a, c and d only

82. खालीलपैकी कोणते सार्कचे उद्दिष्ट **नाही** ?

- (1) दक्षिण पूर्व आशियातील लोकांच्या कल्याणाला प्रोत्साहन देणे आणि त्यांच्या राहणीमानाच्या वाढ करणे
- (2) प्रदेशातील आर्थिक व सामाजिक वृद्धी आणि सांस्कृतिक विकासाला गती देणे
- (3) दक्षिण आशियातील देशांच्या एकत्रित स्वावलंबनास प्रोत्साहन देणे व आणखी मजबूत बनविणे
- (4) एकमेकांचा परस्पर विश्वास, समज आणि अधिमुल्यनात भर घालणे

Which one is **not** the objective of the SAARC ?

- (1) To promote the welfare of the people of South East Asia and to improve their quality of life
- (2) To accelerate economic growth, social progress and cultural development in the region
- (3) To promote and strengthen collective self-reliance among the countries of South Asia
- (4) To contribute towards mutual trust, understanding and appreciation of each others problems

83. 2000 च्या राष्ट्रीय कृषि धोरणाची उद्दिष्टे कोणती ?

- अ. दरवर्षी कृषि क्षेत्राचा 4 टक्क्यांपेक्षा अधिक वृद्धी दर
  - ब. खाद्यान्नाच्या भाववाढीवर नियंत्रण ठेवणे
  - क. निःपक्षपाती वृद्धी
  - ड. तांत्रिक, पर्यावरणीय आणि आर्थिक चिरंतन वृद्धी साध्य करणे
- वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) अ, ब आणि क फक्त
- (2) ब, क आणि ड फक्त
- (3) अ, क आणि ड फक्त
- (4) अ, ब आणि ड फक्त

What are the objectives of National Agriculture Policy 2000 ?

- a. More than 4 percent agriculture sector growth per annum
- b. Control food inflation
- c. Growth with equality
- d. Technologically, environmentally and economically sustainable growth

Which of the statements given above are correct ?

- (1) a, b and c only
- (2) b, c and d only
- (3) a, c and d only
- (4) a, b and d only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

35

84. 2011 – 12 मध्ये झालेल्या खाद्यान्नाच्या भाववाढीमध्ये खालील घटकांचा महत्त्वाचा वाटा होता.

- अ. दूध
ब. अंडी, मटण आणि मासे
क. खाद्यतेल
ड. साखर

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त अ, ब आणि ड
(3) फक्त ब, क आणि ड (4) फक्त ब आणि ड

The following were the major drivers of food inflation during the year 2011 – 12.

- a. Milk
b. Eggs, Meat and Fish
c. Edible oils
d. Sugar

Select the correct option :

- (1) Only a, b and c (2) Only a, b and d
(3) Only b, c and d (4) Only b and d

85. राष्ट्रीय सेंद्रिय (जैव) उत्पादन कार्यक्रम कसा अमलात आणल्या जातो ?

- अ. प्रमाणीकरण कार्यक्रमाच्या मूल्यमापनासाठी साधने उपलब्ध करून देणे
ब. प्रमाणीकरण कार्यक्रमांना मान्यता देणे
क. सेंद्रिय उत्पादनाच्या प्रमाणीकरणाची सुविधा उपलब्ध करून देणे
ड. सेंद्रिय उत्पादनाच्या निर्यातीस प्रोत्साहन देणे
वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) अ आणि ब फक्त (2) अ आणि ड फक्त
(3) ब आणि क फक्त (4) अ, ब आणि क

How does the National Programme for Organic Production work ?

- a. Provides the means of evaluation of certification programmes
b. Accredits certification programmes
c. Facilitates certification of organic products
d. Encourages exports of organic products

Which of the statements given above are correct ?

- (1) a and b only (2) a and d only
(3) b and c only (4) a, b and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

86. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानाचा मुख्य उद्देश्य आहे

अ. खाद्यान्न भाववाढ नियमन

ब. पिकांचा विकास

क. शाश्वत कृषी वृद्धी

ड. कृषी उत्पादनाची निर्यात

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत?

(1) अ फक्त

(2) ब फक्त

(3) क आणि ड फक्त

(4) अ आणि क फक्त

National Food Security Mission is mainly aimed at

a. Food Inflation Regulation

b. Crop Development

c. Sustainable Agricultural Growth

d. Exports of agri-products

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only a

(2) Only b

(3) Only c and d

(4) Only a and c

87. राष्ट्रीय फळबागायत अभियानाची काही वैशिष्ट्ये पुढीलप्रमाणे आहेत ?

अ. अनुदानाची मर्यादा 25 ते 100 टक्के.

ब. पतसंलग्न प्रकल्पांनाच बँक कर्ज अनिवार्य.

क. मानवी संसाधन विकास एक महत्त्वाचा घटक.

ड. जमीन खरेदी अनुदानास पात्र.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) अ आणि क फक्त

(2) अ आणि ब फक्त

(3) अ, ब आणि क

(4) ब, क आणि ड

The features of National Horticulture Mission are as follows :

a. Subsidy limit ranges from 25% to 100%.

b. Bank loan is compulsory for credit linked proposals only.

c. HRD is included as an integral component.

d. Purchase of land is eligible for subsidy.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) a and c only

(2) a and b only

(3) a, b and c

(4) b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

37

88. राष्ट्रीय कृषी विकास योजना, 2007 आवश्यक निधीचे वाटप

- (1) 100 टक्के राज्यांद्वारे
- (2) केंद्र आणि राज्यांदरम्यान 60 : 40 च्या प्रमाणात
- (3) केंद्र आणि राज्यांदरम्यान 40 : 60 च्या प्रमाणात
- (4) 100 टक्के केंद्राद्वारे

The allocation of funds for Rashtriya Krishi Vikas Yojana, 2007

- (1) 100 percent by States
- (2) in ratio of 60 : 40 between Centre and States
- (3) in ratio of 40 : 60 between Centre and States
- (4) 100 percent by Centre

89. ग्रामीण भागात शहरी सुखसोयीचे प्रावधान हे पुढीलपैकी कोणाचे ग्रामीण भारताच्या परिवर्तनाचे स्वप्न आहे ?

(1) डॉ. मनमोहन सिंग	(2) डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम
(3) सी. रंगराजन	(4) डॉ. अमर्त्य सेन

'Provision of Urban Amenities in Rural Areas' is a vision of transformation of rural India of

(1) Dr. Manmohan Singh	(2) Dr. A.P.J. Abdul Kalam
(3) C. Rangarajan	(4) Dr. Amartya Sen

90. भारत निर्माणच्या कार्यसूचीत पुढील बाबींचा समावेश आहे :

- अ. पाणी पुरवठा
  - ब. गृहनिर्माण
  - क. रस्तेबांधणी
  - ड. बंदरबांधणी
- योग्य पर्याय निवडा :

(1) अ आणि ब फक्त	(2) अ, ब आणि क
(3) ब आणि क फक्त	(4) अ, ब आणि ड

The following areas are on agenda of Bharat Nirman :

- a. Water supply
- b. Housing
- c. Roads
- d. Ports

Select the correct option :

(1) a and b only	(2) a, b and c
(3) b and c only	(4) a, b and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

91. UNDP जागतिक विकास अहवाल 2010 नुसार मानव विकास निर्देशांकामधील घटक कोणते ?

- (1) अपेक्षित जीवन निर्देशांक, शैक्षणिक निर्देशांक आणि उत्पन्न निर्देशांक
- (2) अपेक्षित जीवन निर्देशांक, शैक्षणिक निर्देशांक आणि स्थूल स्वदेशी उत्पादन निर्देशांक
- (3) अपेक्षित जीवन निर्देशांक, साक्षरता निर्देशांक आणि उत्पन्न निर्देशांक
- (4) अपेक्षित जीवन निर्देशांक, शैक्षणिक निर्देशांक आणि नामधारी उत्पन्न निर्देशांक

The components of Human Development Index as presented in the UNDP World Development Report 2010 are

- (1) Life Expectancy Index, Education Index and Income Index
- (2) Life Expectancy Index, Education Index and GDP Index
- (3) Life Expectancy Index, Literacy Index and Income Index
- (4) Life Expectancy Index, Education Index and Nominal Income Index

92. $NNP^* = GNP - D_m - D_n$ हे सातत्यपूर्ण निव्वळ राष्ट्रीय उत्पादनाचे समीकरण आहे. या समीकरणामध्ये D_m आणि D_n काय आहेत ?

- (1) $D_m =$ उत्पादित भांडवली वस्तुंचा घसारा आणि $D_n =$ पर्यावरणीय भांडवलाचा घसारा
- (2) $D_m =$ नैसर्गिक भांडवली वस्तुंचा घसारा आणि $D_n =$ पर्यावरणीय भांडवलाचा घसारा
- (3) $D_m =$ उत्पादित भांडवली वस्तुंची वाढ आणि $D_n =$ पर्यावरणीय भांडवली वस्तुंची वाढ
- (4) $D_m =$ नैसर्गिक भांडवली वस्तुंची वाढ आणि $D_n =$ पर्यावरणीय भांडवली वस्तुंची वाढ

Sustainable NNP is shown by the equation $NNP^* = GNP - D_m - D_n$. What do D_m and D_n stand for in the equation ?

- (1) D_m for depreciation of manufactured capital assets and D_n for depreciation of environmental capital
- (2) D_m for depreciation of natural capital assets and D_n for depreciation of environmental capital
- (3) D_m for appreciation of manufactured capital assets and D_n for appreciation of environmental capital
- (4) D_m for appreciation of natural capital assets and D_n for appreciation of environmental capital

93. परकीय भांडवलाचे घटक कोणते ?

- (1) परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणुक आणि अप्रत्यक्ष गुंतवणुक असलेली परकीय खाजगी गुंतवणुक आणि परकीय मदत.
- (2) प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष गुंतवणुक असलेली परकीय खाजगी गुंतवणुक.
- (3) सार्वजनिक परकीय गुंतवणुक, खाजगी परकीय गुंतवणुक आणि परकीय मदत.
- (4) फक्त प्रत्यक्ष गुंतवणुक.

Foreign capital consists of

- (1) private foreign investment consisting of FDI and FPI and foreign aid.
- (2) private foreign investment consisting of portfolio investment and direct investment.
- (3) public foreign investment, private foreign investment and foreign aid.
- (4) direct investment only.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

94. व्यापार निर्मिती म्हणजे

- (1) जेव्हा सामान्य व्यापारी अडथळे आणि अंतर्गत व्यापारामुळे उत्पादनाचे स्थानांतर उच्च खर्च असलेल्या राष्ट्रा मधून कमी खर्च असलेल्या सदस्य राष्ट्रा मध्ये होते.
- (2) जेव्हा सामान्य व्यापारी अडथळ्यां मुळे उत्पादनाचे स्थानांतर कमी खर्च असलेल्या राष्ट्रा मधून अधिक खर्च असलेल्या सदस्य राष्ट्रा मध्ये होते.
- (3) बहिर्गत अडथळे स्थापित केल्यामुळे एक किंवा अधिक सदस्य राष्ट्रांमधील उत्पादन व उपभोगाचे स्थानांतर कमी खर्च असलेल्या पुरवठ्याच्या स्रोता मधून अधिक खर्च असलेल्या सदस्य उत्पादका कडे होते.
- (4) जेव्हा सामान्य व्यापारी अडथळे आणि अंतर्गत मुक्त व्यापारामुळे उत्पादनाचे स्थानांतर उच्च खर्च असलेल्या देशा मधून कमी खर्च असलेल्या गैर-सदस्य देशा मध्ये होते.

Trade creation is said to occur

- (1) When common trade barriers and internal free trade lead to shift in production from high to low cost member states.
- (2) When common trade barriers lead to shift in production from low to high cost member states.
- (3) When the erection of external barriers causes production and consumption of one or more member states to shift from lower cost non-member sources of supply to a higher cost member producer.
- (4) When common trade barriers and internal free trade lead to shift in production from high to low cost non-member states.

95. अंतरराष्ट्रीय नाणे निधी (IMF) या संस्थेचे पुढीलपैकी कोणते उद्देश्य **नाही** ?

- (1) अंतरराष्ट्रीय नाणे सहकार्याला प्रोत्साहन देणे
- (2) अंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या विस्तारासाठी आणि समतोल वृद्धी साठी मदत करणे
- (3) विनिमय स्थिरतेला प्रोत्साहन देणे
- (4) एकही पर्याय योग्य नाही

Which one of the following is **not** an objective of the IMF ?

- (1) To promote international monetary co-operation
- (2) To facilitate the expansion and balanced growth of international trade
- (3) To promote exchange stability
- (4) No option is correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

96. बचत गट आणि बँका यांच्यातील व्यवहार संबंधात खालील कोणत्या प्रतिकृती मध्ये गैर सहभाग होतो ?

- अ. आयफॅड प्रतिकृती
ब. अप्रत्यक्ष संबंध प्रतिकृती
क. परिवर्तीत अप्रत्यक्ष प्रतिकृती
ड. परिवर्तीत प्रत्यक्ष संबंध प्रतिकृती I

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ आणि ब
(2) अ आणि क
(3) ब आणि ड
(4) अ, ब आणि क

In the linkage between the self help groups and the banks, NGO's (Non Govt. Organisations) are involved in which of the following model/models ?

- a. IFAD model
b. Indirect linkage model
c. Modified indirect model
d. Modified direct linkage model I

Select the correct option :

- (1) a and b
(2) a and c
(3) b and d
(4) a, b and c

97. डॉ. सुरेश तेंडुलकर अभ्यास गटाच्या शिफारसी प्रमाणे दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंब _____ या निकषाने ठरवावी.

- (1) उपभोगत्या खर्च
(2) उत्पन्न मर्यादा
(3) उष्मांक (कॅलरी) ग्रहण
(4) आरोग्य स्थिती

Dr. Suresh Tendulkar Committee suggested a formula based on _____ for identifying BPL families.

- (1) Consumption expenditure
(2) Income level
(3) Calorie intake
(4) Health conditions

98. _____ या मध्ये एकत्रित शेती केली जाते परंतु शेतकऱ्याचा मालकी हक्क अबाधित ठेवला जातो.

- (1) सहकारी संयुक्त शेती संस्था
(2) सहकारी सामुदायिक शेती संस्था
(3) सहकारी कुळ शेती संस्था
(4) सहकारी सुधार शेती संस्था

In _____ system the individual ownership of land is retained though the land is jointly cultivated.

- (1) Co-operative Joint Farming Society
(2) Co-operative Collective Farming Society
(3) Co-operative Tenant Farming Society
(4) Co-operative Better Farming Society

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

41

99. 'सुवर्ण क्रांती' कोणत्या पिकाशी संबंधीत आहे ?

(1) अन्नधान्य	(2) तेलबिया
(3) फळे	(4) मसालावर्गीय पिके

'Golden Revolution' is associated with

(1) Foodgrains	(2) Oilseeds
(3) Fruits	(4) Spices

100. रिझर्व बँकेने सन 1970 साली _____ यांच्या अध्यक्षतेखाली विभेदीत व्याज दराचा विचार करण्यासाठी एक समिती नेमली होती.

(1) डॉ. मनमोहन सिंग	(2) डॉ. गाडगीळ
(3) डॉ. हजारी	(4) डॉ. स्वामीनाथन

In 1970, RBI had formulated a committee under the Chairmanship of _____ to study the Differential Rate of Interest (DRI).

(1) Dr. Manmohan Singh	(2) Dr. Gadgil
(3) Dr. Hazari	(4) Dr. Swaminathan

101. भारताचे 2010 – 11 या वर्षाचे एकूण अन्नधान्य उत्पादन किती ?

(1) 234.47 दश लक्ष टन	(2) 218.11 दश लक्ष टन
(3) 241.56 दश लक्ष टन	(4) 250.50 दश लक्ष टन

Total foodgrain production of India in 2010 – 11 was

(1) 234.47 million tonnes	(2) 218.11 million tonnes
(3) 241.56 million tonnes	(4) 250.50 million tonnes

102. कुळाच्या हक्कासंबंधी सुधारणेत खालील कोणत्या बाबींचा समावेश करण्यात आला ?

अ. भूधारणाधिकार	ब. चकबंदी
क. जमिनीचे पुनर्वाटप	ड. जमिनीचे भाडे आकारणी नियमित करणे
योग्य पर्याय निवडा :	
(1) अ आणि क	(2) अ, क आणि ड
(3) अ आणि ड	(4) अ, ब क आणि ड

Tenancy reforms include

a. Ownership rights	b. Consolidation of holdings
c. Redistribution of land	d. Regulation of rent

Select the correct option :

(1) a and c	(2) a, c and d
(3) a and d	(4) a, b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

103. भारत सरकारने _____ व _____ ह्या दोन गहू जाती देशातील अन्न वाढविण्यासाठी आयात केल्या.

- (1) सोनारा 64 व लर्मा राजो 64
- (2) डी.डब्ल्यू.आर. 17 व जी.डब्ल्यू. 366
- (3) एम.ए.सी.एस. 2971 व डब्ल्यू.एच. 1025
- (4) सी.बी.डब्ल्यू. 38 व एच.डी. 2894

The Government of India organised import of _____ and _____ wheat varieties to accelerate production.

- (1) Sonara 64 and Lerma Rajo 64
- (2) DWR 17 and GW 366
- (3) MACS 2971 and WH 1025
- (4) CBW 38 and HD 2894

104. ग्रामीण पायाभूत विकासासाठी _____ या संस्थेने राज्यातील सिंचन प्रकल्प जलदगतीने कार्यान्वित होण्यासाठी विकास निधीची स्थापना केली.

(1) नाबार्ड	(2) ए.आय.बी.पी.
(3) एन.सी.डी.सी.	(4) आय.ए.डी.पी.

_____ has set up rural infrastructure development fund for speedy completion of state irrigation project.

(1) NABARD	(2) AIBP
(3) NCDC	(4) IADP

105. सन 2012 – 13 या वर्षासाठी गहू या पिकासाठी किमान आधारभूत किंमत गतवर्षीच्या तुलनेत _____ रुपयांनी वाढविण्यात आली.

(1) 165	(2) 170	(3) 175	(4) 180

The MSP for wheat in 2012 – 13 shows an increase of ₹ _____ over that of the previous year.

(1) 165	(2) 170	(3) 175	(4) 180

106. सर्वसाधारण व्यक्तीसाठी शाकाहारी समतोल आहारात प्रतीदिनी _____ ग्रॅम तृणधान्यांचा समावेश असावा.

(1) 100	(2) 200	(3) 70	(4) 400

An adult requires _____ grams of cereals every day in his vegetarian diet.

(1) 100	(2) 200	(3) 70	(4) 400

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

43

107. शेणखतामध्ये _____ टक्के नत्र असते.

- (1) 64.6 (2) 0.5 (3) 16.0 (4) 46.4

FYM contains _____ percent of nitrogen.

- (1) 64.6 (2) 0.5 (3) 16.0 (4) 46.4

108. संपूर्ण देशभरात दुपारचे जेवण योजना (MDM) अंतर्गत _____ मुलांना जेवण देण्यात येते.

- (1) प्राथमिक शाळेतील
 (2) वरिष्ठ प्राथमिक शाळेतील
 (3) प्राथमिक व उच्च (वरिष्ठ) प्राथमिक शाळेतील
 (4) माध्यमिक शाळेतील

Mid-day Meal Scheme is serving _____ children in entire country.

- (1) Primary school
 (2) Upper primary school
 (3) Primary and upper primary school
 (4) Secondary school

109. किसान क्रेडिट कार्ड योजना कोणत्या कर्जासाठी लागू आहे ?

- (1) अल्पमुदतीचे कर्ज (2) मध्यम मुदतीचे कर्ज
 (3) अल्प व मध्यम मुदतीचे कर्ज (4) मध्यम व दीर्घ मुदतीचे कर्ज

Kisan Credit Card Scheme is applicable to

- (1) short term loan (2) medium term loan
 (3) short and medium term loan (4) medium and long term loan

110. पश्चिम बंगालमधील डाव्या सरकारने 1977 साली _____ जमीन सुधारणापद्धत अंमलात आणली.

- (1) भूदान चळवळ (2) बरगा ऑपरेशन
 (3) चंद्रा ऑपरेशन (4) भूमिग्रहण ऑपरेशन

_____ was the land reform system adopted by the Left Front Government in West Bengal in 1977.

- (1) Bhudan Movement (2) Barga Operation
 (3) Chandra Operation (4) Bhumigrahan Operation

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

111. विविध संपदेच्या जसे की, शेतीविषय, वनशास्त्र, भूशास्त्र, जल, महासागर, इत्यादिच्या बाह्यप्रक्षेपित संवेदनाने समर्थ केले आहे.

अ. मानचित्रण ब. अध्ययन क. बोधक/नियंत्रण ड. व्यवस्थापन

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ, ब, क आणि ड (सर्व) (2) अ, ब आणि क फक्त
(3) अ, ब आणि ड फक्त (4) अ आणि ब फक्त

Remote sensing has enabled _____ of various resources like agriculture, forestry, geology, water, ocean, etc.

a. mapping b. studying c. monitoring d. management

Select the correct option :

- (1) a, b, c and d (all) (2) a, b and c only
(3) a, b and d only (4) a and b only

112. भारताने अवकाशमोहिम 2025 मध्ये खूप महत्वाकांक्षी योजना आखल्या आहेत त्या कोणत्या ?

अ. टीव्ही, फोन, मोबाईल, बँकिंग, सुरक्षा या बाबी उपग्रहामार्फत गावोगावी उपलब्ध होतील.

ब. खूप अधिक वजन अवकाशात नेणारा अग्निबाण बनवणार.

क. अवकाशात भारतीय अंतराळवीर पाठवणार.

ड. पुन्हापुन्हा वापरता येणारे अवकाशयान बनवणार.

इ. चंद्रावर चाकांची गाडी असणारे यान उतरवणार.

फ. आपातकालीन परिस्थिती, हवामान, नैसर्गिक साधन संपत्तीच्या योग्य निरीक्षणासाठी अधिक क्षमतेने फोटो घेण्याचे तंत्रज्ञान बनवणार.

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ, ब, क, ड (2) फ, इ, ड, क
(3) अ, ब, इ, फ (4) वरील सर्वच

Space Vision 2025 of India has many ambitious programs such as

- a. Satellite based communication for rural connectivity for TV, Phone, Mobile, Banking and Security.
b. Development of heavy lift rocket.
c. Sending Indian astronaut to space.
d. Reusable Launch Vehicle to be developed.
e. Land-Rover which will move on the surface of moon.
f. Enhanced imaging capacity for natural resource management, weather and disaster management.

Select the correct option :

- (1) a, b, c, d (2) f, e, d, c
(3) a, b, e, f (4) All of them

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

113. भारतातील चार महत्त्वाचे अणु वीजनिर्मिती प्रकल्प खाली दिले आहेत. वीजनिर्मितीच्या क्षमतेनुसार ते उतरता क्रम लावा :

- अ. KAPS, काक्रापार, गुजरात
- ब. RAPS, रावतभाटा, कोटा, राजस्थान
- क. KAPS, कैगा, कर्नाटक
- ड. TAPS, तारापूर, ठाणे, महाराष्ट्र

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ, ब, क, ड (2) ड, ब, क, अ (3) अ, क, ब, ड (4) क, ड, अ, ब

Four major Atomic Power Station sites of India are given below. Arrange them in the descending order of their capacity :

- a. KAPS, Kakrapar, Gujarat
- b. RAPS, Rawatbhata, Kota, Rajasthan
- c. KAPS, Kaiga, Karnataka
- d. TAPS, Tarapur, Thane, Maharashtra

Select the correct option :

- (1) a, b, c, d (2) d, b, c, a (3) a, c, b, d (4) c, d, a, b

114. जलशुद्धीकरणासाठी सौरऊर्जा चालित पोर्टेबल डोमेस्टिक ब्रॅकीश वॉटर रिवर्स ओस्मोसिस (BWRO) तंत्रज्ञान बी.ए.आर.सी. (BARC) ने विकसित केलेले आहे. हे तंत्रज्ञान कशावर आधारीत आहे ?

- (1) सोलार फोटोवोल्टाइक
- (2) सोलार फ्लॅअरस्
- (3) सोलार कॉरोनाल मास इजेक्शन
- (4) सोलार ओस्मोसिस

BARC has developed solar energy driven portable domestic Brackish Water Reverse Osmosis (BWRO) technology for water purification. The technology is based on

- (1) Solar photovoltaic
- (2) Solar flares
- (3) Solar coronal mass ejection
- (4) Solar osmosis

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

115. अवकाश संशोधन मंडळाची (COSPAR) उद्दीष्टे

- अ. अवकाशातील वैज्ञानिक संशोधनाला बढती देणे.
 ब. परिणाम, माहिती आणि अभिप्राय यांची देवाणघेवाण.
 क. जाहीर चर्चा करणाऱ्या साधनांची तरतूद करणे.
 ड. वैज्ञानिक अवकाश संशोधनावर परीणाम करणाऱ्या अडचणीवर चर्चा करणे.

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त अ, ब आणि ड
 (3) फक्त अ, क आणि ड (4) अ, ब, क आणि ड (सर्व)

The objectives of the Committee on Space Research (COSPAR) are

- a. To promote scientific research in space.
 b. Exchange of results, information and opinions.
 c. To provide a forum for discussions and debates.
 d. Discussion of problems that may affect scientific space research.

Select the correct option :

- (1) Only a and b (2) Only a, b and d
 (3) Only a, c and d (4) a, b, c and d (all)

116. महाराष्ट्रातील महाबळेश्वर येथे उघडण्यात येणाऱ्या हाय लॅटीट्यूड क्लाउड फिजिक्स लॅबॉरेटरीत (high latitude cloud physics laboratory) खालीलपैकी कोणत्या क्षेत्रांचा अभ्यास केला जाईल ?

- अ. ढगांची घडण आणि त्यांची प्रतिकृती
 ब. खगोलशास्त्र
 क. अंतरिक्षातून पृथ्वीकडे येणाऱ्या शक्तीशाली किरणांचा अभ्यास (वैश्विक किरणांचा अभ्यास)
 ड. हवामान अंदाज

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ आणि क फक्त (2) अ, क आणि ड फक्त
 (3) अ, ब, क आणि ड (सर्व) (4) अ आणि ड फक्त

Amongst the following, which fields will be studied in high latitude cloud physics laboratory coming up at Mahabaleshwar, Maharashtra ?

- a. Cloud formation and modeling
 b. Astronomy
 c. Cosmic ray studies
 d. Weather forecasting

Select the correct option :

- (1) a and c only (2) a, c and d only
 (3) a, b, c and d (all) (4) a and d only

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

117. अणुशक्ती केन्द्रामधून तयार होणाऱ्या इंधनकचऱ्याची विल्हेवाट कशी लावतात ?

- अ. गटारे, नाले, नद्यांमध्ये पाण्यासोबत सोडून देतात.
 ब. वस्तीपासून दूर उघडयावर फेकून देतात.
 क. स्टेनलेस स्टीलच्या डब्यात कायमचे बंद करून तळघरातच साठवतात.
 ड. समुद्राच्या तळाशी डबाबंद केलेला कचरा नेऊन टाकतात.

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ, ब (2) ब, क (3) क (4) अ, ड

How is the atomic fuel waste produced in the atomic reactor disposed of ?

- a. With water flow through gutter, streams and rivers.
 b. Dumping on open ground away from the human settlements.
 c. In the underground cells in sealed stainless steel containers.
 d. At the bottom of the ocean, in the sealed containers.

Select the correct option :

- (1) a, b (2) b, c (3) c (4) a, d

118. डॉ. होमी भाभा यांनी तयार केलेल्या भारताच्या 3 टप्पा अणुउर्जा प्रकल्प पूर्ण होण्यासाठी प्रत्येक टप्प्यात वापरात येणाऱ्या विक्रियकांचा योग्य अनुक्रम निवडा.

- अ. थोरीअम इंधन म्हणून वापरणारा जडपाणी विक्रीयक.
 ब. प्लुटोनियम इंधन म्हणून वापरणारा द्रूतगति प्रजनक विक्रीयक.
 क. थोरीअम इंधन म्हणून वापरणारा प्रगत अणुउर्जा तंत्र विक्रीयक.
 ड. युरॅनियम इंधन म्हणून वापरणारा जडपाणी, विक्रीयक.

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) पहिला अ, दुसरा ब आणि तिसरा क (2) पहिला ड, दुसरा ब आणि तिसरा क
 (3) पहिला ड, दुसरा अ आणि तिसरा क (4) पहिला ड, दुसरा अ आणि तिसरा ब

Select the correct order of the following reactors used at each stage to fulfil India's 3-stage Nuclear Power Programme formulated by Dr. Homi Bhabha.

- a. Pressurised heavy water reactor using thorium as fuel.
 b. Fast breeder reactor using plutonium as fuel.
 c. Advance nuclear power system reactor using thorium as fuel.
 d. Pressurised heavy water reactor using uranium as fuel.

Select the correct option :

- (1) 1st a, 2nd b and 3rd c (2) 1st d, 2nd b and 3rd c
 (3) 1st d, 2nd a and 3rd c (4) 1st d, 2nd a and 3rd b

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

119. पुढीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- अ. गॅमा किरणोत्सार साध्या अल्युमिनिअम फॉईलने अडवता येतात.
 ब. अल्फा किरणोत्सार कातडीने अडतो पण बीटा किरणोत्सार मात्र हाडांपर्यंत पोहोचू शकतो.
 क. बीटा किरणोत्सार 20 इंच जाडीच्या काँक्रीटच्या भिंतीतून आरपार जाऊ शकतो.
 ड. गॅमा किरणोत्सार शिशाची भिंत, स्टेनलेस स्टीलची भिंत किंवा काँक्रीटची भिंत अडवू शकते.

- (1) अ आणि क (2) ब आणि ड
 (3) ड आणि क (4) क आणि ब

Which of the following statements are correct ?

- a. Gamma radiation can be blocked by simple aluminium foil.
 b. Our skin can block alpha radiation but beta radiation can reach upto bones.
 c. Beta radiation can penetrate a 20 inch thick concrete wall.
 d. Gamma radiation can be blocked by a lead wall, a stainless steel wall or a concrete wall.

- (1) a and c (2) b and d
 (3) d and c (4) c and b

120. चंद्रयान-1 चे शोध आंतरराष्ट्रीय दैनिकांत प्रकाशित झालेले आहेत. कोणते अभ्यास चंद्रयान-1 कडून झाले आहेत ?

- अ. चंद्राचे रासायनिक मानचित्रण (मॅपिंग)
 ब. चंद्राचे खनिजशास्त्रिय मानचित्रण (मॅपिंग)
 क. चंद्राचे फोटोजिओलोजिकल (चित्र-भूशास्त्रीय) मानचित्रण
 ड. चंद्राचे जीवशास्त्रविषयक मानचित्रण (मॅपिंग)

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ, ब, क आणि ड (सर्व) (2) फक्त अ आणि ब
 (3) फक्त अ आणि क (4) फक्त अ, ब आणि क

The findings of Chandrayan-1 have been published in international journals. Which studies have been carried out by Chandrayan-1 ?

- a. Chemical mapping of the Moon
 b. Mineralogical mapping of the Moon
 c. Photogeological mapping of the Moon
 d. Biological mapping of the Moon

Select the correct option :

- (1) a, b, c and d (2) Only a and b
 (3) Only a and c (4) Only a, b and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

121. आपातकालीन व्यवस्थापनासाठी उदा. पूर, भूकंप, वणवे, वादळे यांची माहिती मिळण्याकरता उपग्रहांचा चांगला उपयोग होतो. यात खास "पृथ्वीचे निरीक्षण" करण्यासाठी पाठवलेल्या उपग्रहांना "रिमोट सेन्सिंग सॅटेलाइट" म्हणतात. भारताकडे सध्या कार्यरत असणारे असे एकूण उपग्रह

- (1) इतर कोणत्याही देशांपेक्षा संख्येने अधिक आहेत
- (2) यू.एस.ए. पेक्षा कमी पण इतरांपेक्षा जास्त आहेत
- (3) चीनपेक्षा जास्त पण रशिया पेक्षा कमी आहेत
- (4) इतर कोणत्याही देशांपेक्षा कमी आहेत

For disaster management, such as floods, forest fires, earthquakes, cyclones, satellites are very helpful in giving information. These type of satellites are called as "Earth Observing", "Remote Sensing Satellites". Presently India has several such active satellites which are

- (1) more than any country in the world
- (2) less than USA but more than any other country
- (3) more than China but less than Russia
- (4) less than any other country

122. अण्वस्त्र प्रसारबंदी करार कोणत्या देशांनी नाकारला आहे ?

- अ. भारत   ब. चीन   क. इस्राईल   ड. पाकिस्तान

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ आणि ब
- (2) अ आणि ड
- (3) अ, क आणि ड
- (4) अ, ब, क आणि ड

The treaty on non-proliferation of nuclear weapons has been rejected by which of the following countries :

- a. India   b. China   c. Israel   d. Pakistan

Select the correct option :

- (1) a and b
- (2) a and d
- (3) a, c and d
- (4) a, b, c and d

123. खालील देशांपैकी 28 मार्च 2012 पर्यंत भारत सरकार बरोबर अणू इंधन पुरवठा करार कोणी केला ?

- अ. अमेरीका (यू.एस.ए.)   ब. फ्रान्स
क. रशियन फेडरेशन   ड. कजाखस्तान

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) ब आणि क फक्त
- (2) अ, ब आणि क फक्त
- (3) ब, क आणि ड फक्त
- (4) अ, ब, क आणि ड (सर्व)

From among the following which countries have signed nuclear fuel supply agreement with India till 28 March 2012 ?

- a. America (U.S.A.)   b. France
c. Russian Federation   d. Kazakhstan

Select the correct option :

- (1) b and c only
- (2) a, b and c only
- (3) b, c and d only
- (4) a, b, c and d (all)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

124. भारतात वापरल्या जाणाऱ्या खालील उर्जा स्रोतांचा योग्य उतरता क्रम नमुद करा :

अ. दगडी कोळसा उर्जा	ब. खनिज तेल उर्जा
क. जल उर्जा	ड. नैसर्गिक वायू उर्जा

योग्य पर्याय निवडा :

(1) अ, ब, क आणि ड	(2) अ, क, ब आणि ड
(3) अ, ब, ड आणि क	(4) अ, क, ड आणि ब

Mention the correct descending order in which the following energy resources are used in India :

a. Coal energy	b. Oil energy
c. Hydro energy	d. Natural gas energy

Select the correct option :

(1) a, b, c and d	(2) a, c, b and d
(3) a, b, d and c	(4) a, c, d and b

125. पृथ्वीभोवती फिरणाऱ्या उपग्रहांचे प्रक्षेपण आणि त्यांच्या कक्षीय भ्रमणाकडे लक्ष ठेवण्यासाठी भारतात 'उपग्रह नियंत्रक केंद्र' (ISTRAC) विविध ठिकाणी आहेत. त्या जागा कोणत्या ?

- (1) बंगळुरू, चेन्नई, कोलकाता, दिल्ली, मुंबई, चंडीगढ
- (2) बंगळुरू, लखनौ, श्रीहरीकोटा, पोर्ट ब्लेअर, थिरुवनंथपुरम्, हैदराबाद
- (3) बंगळुरू, लक्षद्वीप, अहमदाबाद, अगरताला, लडाख, हसन
- (4) बंगळुरू, आर्वी, अहमदाबाद, मनाली, गंगटोक, कोडाई

To control and track the orbiting satellites there are (ISTRAC) Satellite Tracking and Command Centres established in India at various places. Which are these places ?

- (1) Bangalore, Chennai, Kolkata, Delhi, Mumbai, Chandigarh
- (2) Bangalore, Lucknow, Sriharikota, Port Blair, Thiruvananthapuram, Hyderabad
- (3) Bangalore, Lakshadweep, Ahmedabad, Agartala, Ladakh, Hassan
- (4) Bangalore, Arvi, Ahmedabad, Manali, Gangtok, Kodai

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

126. 'IPv4' प्रमाणे प्रत्येक संगणकाला ओळखणारा क्रमांक देणारी यंत्रणा सन, 2011 मध्ये कमी पडू लागली. म्हणून 'IPv6' ही प्रणाली आता वापरात आणली जात आहे. IPv6 पद्धतीने एकूण किती संगणकांना ओळख क्रमांक देता येतील ?

- (1) 2×2^{32} (2) 2×2^{61} (3) 2×2^{127} (4) 2×2^{255}

The Internet recognition number given by the 'IPv4' system of IP address to each computer exhausted in the year 2011. Now an 'IPv6' system is introduced to give the IP addresses. What is the maximum capacity of numbering of/with the IPv6 system ?

- (1) 2×2^{32} (2) 2×2^{61} (3) 2×2^{127} (4) 2×2^{255}

127. इंटरनेटवरून माहितीची देवाणघेवाण करण्यात येणाऱ्या विविध प्रणाली खाली दिल्या आहेत. सर्वसाधारणपणे कोणत्या प्रणालींमधून माहितीचे वहन सर्वात जलद होते ?

अ. HTTP	ब. TCP
क. FTP	ड. DHCP
इ. UDP	फ. NNTP
ग. IMAP	ह. RSVP
- (1) अ, ब, ह, ग   (2) ब, क, इ, अ
(3) क, ग, ह, फ   (4) ड, फ, ग, ह

The different protocols are given below which are involved in the transfer of the data over an internet connection. Which are generally the fastest protocols ?

a. HTTP	b. TCP
c. FTP	d. DHCP
e. UDP	f. NNTP
g. IMAP	h. RSVP
- (1) a, b, h, g   (2) b, c, e, a
(3) c, g, h, f   (4) d, f, g, h

128. इंटरनेशनल मोबाईल टेक्नॉलॉजी 2000 च्या अनुसार "3G" प्रणालीमध्ये माहितीची वहन क्षमता निदान पुढील वेगाने होण्याची तरतूद असायला हवी.

- (1) 100 किलोबिट्स/सेकंद   (2) 200 किलोबिट्स/सेकंद
(3) 2 मेगाबिट्स/सेकंद   (4) 2.5 मेगाबिट्स/सेकंद

According to "International Mobile Technology 2000 standards", the data transfer rate in a "3G" device should have a capacity of

- (1) 100 Kb/ps   (2) 200 Kb/ps
(3) 2 Mb/ps   (4) 2.5 Mb/ps

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

129. भारतीय IT कायदा 2008 च्या सुधारित कायदानुसार परवानगीशिवाय दुसऱ्या कोणाचे छायाचित्र वीडियो वील प्रकारात असेल तर ते रेकॉर्ड करणे, घेणे, इंटरनेट किंवा मोबाईलमधून प्रसिद्ध करणे किंवा कायदा उल्लंघनासाठी पुढील कमाल शिक्षा होऊ शकते.

- (1) 3 आठवडे तुरुंगवास किंवा 30 हजार रुपये दंड किंवा दोन्ही
- (2) 3 महिने तुरुंगवास किंवा 30 हजार रुपये दंड किंवा दोन्ही
- (3) 3 वर्षे तुरुंगवास किंवा 2 लाख रुपये दंड किंवा दोन्ही
- (4) 3 वर्षे तुरुंगवास किंवा 3 लाख रुपये दंड किंवा दोन्ही

As per the IT Act Amendment 2008, whoever intentionally captures, publishes or transmits the image of a 'private area' of any person without his or her consent violating privacy of a person shall be punished with

- (1) 3 weeks imprisonment or ₹ 30 thousand fine or both
- (2) 3 months imprisonment or ₹ 30 thousand fine or both
- (3) 3 years imprisonment or ₹ 2 lac fine or both
- (4) 3 years imprisonment or ₹ 3 lac fine or both

130. घरगुती वापराच्या संगणकीय वायरलेस लोकल एरिया नेटवर्क (WLAN) साठी खालीलपैकी कोणती रेडिओ फ्रिक्वेन्सी (RF) वापरतात ?

- (1) IEEE 801.22/2.1 GHz
- (2) IEEE 802.11/2.4 GHz
- (3) IEEE 802.15/5.6 GHz
- (4) IEEE 801.24/3.4 GHz

The Wireless Local Area Network (WLAN) at home uses which Radio frequency (RF) for computer network ?

- (1) IEEE 801.22/2.1 GHz
- (2) IEEE 802.11/2.4 GHz
- (3) IEEE 802.15/5.6 GHz
- (4) IEEE 801.24/3.4 GHz

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

131. मानवी पेशी विषाणूंचा तात्कालिक प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी आणि अनैसर्गिक बदल झालेल्या पेशींची संख्याक रोखण्यासाठी _____ तयार करतात.

- (1) इन्टरफेरॉन (2) इन्सुलिन
(3) सोमॅटोस्टॅटीन (4) β -एन्डोटॉक्सिन

_____ is secreted by human cells just to resist the immediate invasion of viruses and spread and multiplication of abnormal cells.

- (1) Interferone (2) Insulin
(3) Somatostatin (4) β -endotoxin

132. ऊती संवर्धन पद्धतीत अल्पांश प्रमाणात लागणारे व पेशींतील विकर सिस्टमला उत्प्रेरित करणारे पदार्थ _____ होत.

- (1) सुक्रोज व ग्लुकोज (2) अमिनो आम्ले
(3) व्हिटामीन्स (4) अगर आणि जिलेटिन

In tissue culture technique, compounds that are required in trace amounts to catalyse the enzyme systems of the cells are

- (1) sucrose and glucose (2) amino acids
(3) vitamins (4) agar and gelatin

133. ब्रेड तयार करताना किण्वन क्रियेसाठी _____ ह्या सूक्ष्मजीवा चा उपयोग करतात.

- (1) स्ट्रेप्टोकोकस फीकॅलिस (2) स्टॅफिलोकोकस ऑरियस
(3) एस्चरिशिया कोलाय (4) सॅकरोमायसीस सेरेविसिये

_____ organism is used in the fermentation process during bread making.

- (1) *Streptococcus faecalis* (2) *Staphylococcus aureus*
(3) *Escherichia coli* (4) *Saccharomyces cerevisiae*

134. ताईपेई तांदुळामध्ये तीन जनुकांचा समावेश करुन _____ असलेल्या गोल्डन राईसची निर्मिती केली जाते.

- (1) प्रोविटॅमिन ए (2) प्रोविटॅमिन बी
(3) प्रोविटॅमिन डी (4) प्रोविटॅमिन सी

Golden rice has been produced by introducing three genes for the production of _____ in Taipei rice.

- (1) Provitamin A (2) Provitamin B
(3) Provitamin D (4) Provitamin C

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

135. बीअर तयार करतांना बार्ली, माल्ट आणि स्टार्च यांचे आंबवण्याचे कार्य _____ पते.
- (1) क्लेबसिएला न्युमोनीए (2) सॅकरोमायसीस सेरेव्हिसिए
(3) एन्डोमायसेटीस प्रजाती (4) म्यूकर प्रजाती

Beer is produced by fermentation of barley, malt and starch by

- (1) *Klebsiella pneumoniae* (2) *Saccharomyces cerevisiae*
(3) *Endomycetes* sp. (4) *Mucor* sp.

136. _____ हा जीवाणू लेग्युम वनस्पतींच्या मुळाशी सहजीवन पद्धतीने जोडलेला असतो आणि नायट्रोजन स्थिरीकरण करतो.

- (1) रायझोबियम (2) इश्चेरिचिया
(3) बॅसीलस (4) टायफस

_____ is a symbiotic nitrogen fixing organism associated with root nodules of legume plants.

- (1) *Rhizobium* (2) *Escherichia*
(3) *Bacillus* (4) *Typhus*

137. एड्स हा एक _____ रोग आहे.

- (1) प्रदेशनिष्ठ (2) व्यापक
(3) सार्वदेशिक (4) अनुवंशिक

AIDS is a type of _____ disease.

- (1) Endemic (2) Epidemic
(3) Pandemic (4) Hereditary

138. कीटकांच्या आक्रमणाला प्रभावीपणे तोंड देणारी बी.टी. कॉटन ही एक _____ प्रकारची कपाशीची जात आहे.

- (1) नैसर्गिक (2) जनुकीय बदल केलेली
(3) कृत्रिम (4) इनब्रेड

Bt cotton is a _____ crop which has acquired resistance against pests.

- (1) Natural (2) Genetically modified
(3) Artificial (4) Inbred

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

139. प्राणीउत्तीसंवर्धन प्रक्रियेमध्ये ट्रिप्सीन चा उपयोग _____ यासाठी करतात.

(1) उत्ती रीअॅग्रीगेशन	(2) उत्ती प्रॉलीफरेशन
(3) उत्ती डिसअॅग्रीगेशन	(4) उत्ती डिफरन्सीएशन

In animal tissue culture, trypsin is used for

(1) re-aggregation of tissue	(2) proliferation of tissue
(3) disaggregation of tissue	(4) differentiation of tissue

140. स्त्रियांमध्ये स्त्रीबीज आणि फॉलिकल तयार होण्याच्या प्रक्रियेचा अंतिम टप्पा _____ रसायनाने नियंत्रित केला जातो.

(1) मानवी कॉरीऑनिक गोर्नॅडोट्रोपिन	(2) अॅड्रीनलीन
(3) ऑक्सीटोसिन	(4) थायरोक्झिन

In females _____ hormone controls final stage of formation of follicle and oocyte.

(1) human chorionic gonadotropin	(2) adrenaline
(3) oxytocin	(4) thyroxine

141. _____ हा एक निसर्गाच्या साखळीतून अस्तंगत झालेला पक्षी आहे.

(1) गिधाड	(2) डोडो
(3) चिमणी	(4) वरीलपैकी कोणताही नाही

_____ is an example of a bird which has become extinct from the natural ecosystem.

(1) Vulture	(2) Dodo
(3) Sparrow	(4) None of the above

142. जनुकीय अभियांत्रिकीमधील क्लोनिंग तंत्रज्ञानाने जन्माला घातलेला _____ हा पहिला सस्तन प्राणी होय.

(1) डॉली मेंढी	(2) डॉली मांजर
(3) डॉली घोडा	(4) डॉली मासा

_____ is the world's first mammalian clone to be created by using the genetic engineering technique.

(1) Dolly sheep	(2) Dolly cat
(3) Dolly horse	(4) Dolly fish

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

143. डी.एन.ए. रेणू वेगळे करण्यासाठी अगारोज जेल्स वापरतात कारण अगारोज

(1) धनभारयुक्त असते	(2) खूप सच्छिद्र द्रव्य आहे
(3) हायड्रोफोबीक आहे	(4) डी.एन.ए.ला बांधून ठेवते

Agarose gels are used for separation of DNA molecules because agarose

(1) is positively charged	(2) is a highly porous material
(3) is a hydrophobic material	(4) strongly binds to DNA

144. टॅक पॉलीमरेज हे 'पी.सी.आर्.' मधील महत्वाचे विकर आहे कारण

(1) ते डी.एन.ए.ला युनिक सिक्वेन्समध्ये कापते
(2) ते उच्च तापमानालाही कार्यरत असते
(3) ते डी.एन.ए.ची कॉम्प्लीमेंटरी धागे बनवते
(4) ते डी.एन.ए.-आर्.एन.ए.ला डीनेचर करते

Taq polymerase is an important enzyme in 'PCR' because

(1) it cuts DNA into unique sequences
(2) it is active even at high temperature
(3) it makes complementary strands of DNA
(4) it denatures DNA-RNA complex

145. पुढीलपैकी जैवतंत्रज्ञानाच्या वापराचे/ची उदाहरण/उदाहरणे कोणती/ते ?

अ. दुधाचे दही बनणे	
ब. बेकर यीस्ट घालून भात आंबवणे	
क. विषाणूच्या जनुकाचे जीवाणूत रोपण करणे	
ड. रोगाचा इलाज करण्यासाठी माणसात निरोगी जनुकाचे रोपण	
(1) फक्त क आणि ड	(2) फक्त ड
(3) फक्त अ, ब आणि ड	(4) वरील सर्व

Which of the following is/are example/s of biotechnological application/s ?

a. Preparation of curd from milk	
b. Fermentation of rice using baker's yeast	
c. Cloning a viral gene into a bacterium	
d. Cloning a healthy gene in human to cure a disease	
(1) Only c and d	(2) Only d
(3) Only a, b and d	(4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

57

146. योग्य जोडया लावा :

	<u>यादी I</u> (<u>भूकंपठिकाण</u>)	<u>यादी II</u> (<u>तारीख व वर्ष</u>)
a.	लातूर, उस्मानाबाद	I. 26 जानेवारी 2001
b.	चांबोली	II. 20 ऑक्टोबर 1991
c.	भूज	III. 30 सप्टेंबर 1993
d.	उत्तरकाशी	IV. 29 मार्च 1999

	अ	ब	क	ड
(1)	III	IV	I	II
(2)	II	I	IV	III
(3)	III	II	I	IV
(4)	I	II	IV	III

Match the following :

	<u>List I</u> (<u>Earthquake place</u>)	<u>List II</u> (<u>Date and year of occurrence</u>)
a.	Latur, Osmanabad	I. 26 th January 2001
b.	Chamboli	II. 20 th October 1991
c.	Bhuj	III. 30 th September 1993
d.	Uttarkashi	IV. 29 th March 1999

	a	b	c	d
(1)	III	IV	I	II
(2)	II	I	IV	III
(3)	III	II	I	IV
(4)	I	II	IV	III

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

147. उष्ण कटिबंधीय आवर्ताच्या खालील नमूद वैशिष्ट्यांमधून योग्य पर्याय निवडा :
- अ. उष्ण कटिबंधीय आवर्ताच्या केंद्रस्थानी उबदार हवा असते.
 ब. उष्ण कटिबंधीय आवर्ताच्या केंद्रस्थानी ढग नसतात.
 क. उष्ण कटिबंधीय आवर्तात दाबाचा उतार सौम्य असतो.
 ड. उष्ण कटिबंधीय आवर्तात सरासरी 50 ते 100 सेमी पाऊस पडतो.

योग्य पर्याय निवडा :

- (1) अ, ब आणि क (2) ब, क आणि ड
 (3) अ, ब आणि ड (4) क आणि ड

What are the characteristics of a tropical cyclone ?

- a. Tropical cyclones have warm core.
 b. Centre of the cyclone is cloudless spot.
 c. Tropical cyclones have gentle pressure gradient.
 d. Average rainfall in tropical cyclone is 50 to 100 cm.

Select the correct option :

- (1) a, b and c (2) b, c and d
 (3) a, b and d (4) c and d

148. योग्य जोडया लावा :

यादी I

- a. मुंबई - आग (मंत्रालय)
 b. पुणे - बॉम्बस्फोट
 c. गुजरात - महापूर
 d. किल्लारी - भूकंप

अ ब क ड

- (1) III IV II I
 (2) III IV I II
 (3) III I IV II
 (4) IV III I II

Match the following :

List I

- a. Mumbai - Fire (Mantralay)
 b. Pune - Bomb blast
 c. Gujarat - Floods
 d. Killari - Earthquake

a b c d

- (1) III IV II I
 (2) III IV I II
 (3) III I IV II
 (4) IV III I II

यादी II

- I. ऑगस्ट, 2005
 II. सप्टेंबर, 1993
 III. जून, 2012
 IV. फेब्रुवारी, 2011

List II

- I. August, 2005
 II. September, 1993
 III. June, 2012
 IV. February, 2011

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

149. खालीलपैकी कोण राष्ट्रीय आपत्ती प्राधिकरणाचे प्रमुख आहेत ?

- (1) भारताचे राष्ट्रपती
- (2) भारताचे पंतप्रधान
- (3) राष्ट्रीय योजना आयोगाचे अध्यक्ष
- (4) भारताचे गृहमंत्री

National Disaster Management Authority (NDMA) is headed by

- (1) President of India
- (2) Prime Minister of India
- (3) Chairman, Planning Commission of India
- (4) Home Minister of India

150. 2004 मध्ये हिंदिमहासागरात आलेल्या प्रलयंकारी सुनामी लाटांमुळे खालीलपैकी कोणत्या प्रदेशात फार मोठ्या प्रमाणात जीवित व वित्तहानी झाली ?

- (1) अंदमान निकोबार बेटे
- (2) तामिळनाडू व केरळ राज्यातील किनारपट्टी
- (3) लक्षद्वीप आणि मालदीव बेटे
- (4) महाराष्ट्राची पश्चिम किनारपट्टी

Which area suffered huge losses of life and property due to Tsunamis in 2004 in the Indian Ocean ?

- (1) Andaman and Nicobar Islands
- (2) Tamil Nadu and Kerala coastal belt
- (3) Lakshadweep and Maldives islands
- (4) Western coastal belt of Maharashtra

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

सूचना - (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेच्या उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मान्य जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतः बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती	(2) ईश्वरचंद विद्यासागर
(3) राजा राममोहन रॉय	(4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राममोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्र.क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. 201. (1) (2) (3) (4)

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK